غير رسمي تدريس جي طريقي مطابق

اسلاميات

استادن جو رهبر

پيڪيج - اِي (درجو اٺون)

Directorate of Curriculum Assessment & Research (DCAR)

School Education & Literacy Department, Government of Sindh

Directorate of Literacy & Non-Fomal Education

هن ڪتاب جا سبق حق ۽ واسطا
ڊائريڪٽوريٽ خواندگي ۽ غير رسمي تعليم، حڪومت سنڌ وٽ محفوظ آهن.

هن ڪتاب جو تدريسي مواد غير رسمي مرڪزن جي شاگردن جي تعليمي ضرورتن کي مدنظر رکي ڪري حڪومت سنڌ پاران منظور ڪيل نصاب موجب ترتيب ڏنو ويو آهي. انهي سلسلي ۾ ڊائريڪٽوريٽ خواندگي ۽ غير رسمي تعليم، حڪومت سنڌ هن ڪتاب جي بهتري جي لاءِ توهان جي ڪارائتي راءِ جي آجيان ڪندي.

ليکڪ ۽ مرتب	سنڌيڪار	نصاب ۽ ڪتاب جي صوبائي جائزو ڪاميٽي
1. ثناءالله پٽو 2. ڊاڪٽر مختيار احمد ڪانڌڙو 3. ڪهڪشان منصور	1. محمد انس راڄپر	1. ڊاڪٽر خليل احمد ڪورائي 2. نياز احمد راڄپر

نگران اعليٰ: ڊاڪٽر فوزيہ خان، چيف ايڊوائزر، ڪريڪيولم ونگ، اسڪولن جي تعليم ۽ خواندگي کاتو، حڪومت سنڌ

نگران: عبدالجبار مري، ڊائريڪٽر، ڊائريڪٽوريٽ خواندگي ۽ غير رسمي تعليم، اسڪولن جي تعليم ۽ خواندگي کاتو، حڪومت سنڌ
نور احمد ڪوسو، ڊائريڪٽر، ادارو نصاب،جائزو ۽ تحقيق اسڪولن جي تعليم ۽ خواندگي کاتو، حڪومت سنڌ

نگران اشاعت: عابد حسين گِل، ڊپٽي چيف ايڊوائزر (JICA AQAL Project)
آصف ابرار، ايجوڪيشن اسپيشلسٽ (UNICEF Sindh, Karachi)

ٽيڪنيڪل معاملا: محمد يونس، ڪريڪيولم اسپيشلسٽ (JICA, AQAL Project)

انتظامي معاملا: وسيم احمد صديقي، ڊپٽي ڊائريڪٽر، عمران علي سومرو، ڪمپيوٽر پروگرامر، ادارو خواندگي ۽ غير رسمي تعليم، اسڪولي تعليم ۽ خواندگي کاتو، حڪومت سنڌ.
پريم ساگر، صوبائي ڪوآرڊينيٽر سنڌ، (JICA AQAL, Karachi)
فائقا لاکو، ٽريننگ آفيسر سنڌ، (JICA AQAL Project)
ريحانہ بتول، ايجوڪيشن آفيسر، (UNICEF Sindh, Karachi)

آزمائشي ڇاپو: سال 2025

ڪمپوزنگ، لي آئوٽ: فرحان جاويد، اڪمل شهزاد، JICA, AQAL Project، زاهد علي ابڙو DCAR

ٽيڪنيڪل ۽ مالي سهڪار: JICA AQAL Project ۽ UNICEF Sindh, Karachi

پيغام

قومن جي ترقيءَ جو دارومدار ماڻهن جي شعوري معلومات تي ٻڌل هوندو آهي ۽ انهيءَ ڪري هر شخص لاءِ تعليم حاصل ڪرڻ لازمي آهي. اسلامي جمهوريہ پاڪستان جي آئين جي شِق 25-A ۽ 37-B کان علاوه انساني حقن جي عالمي چارٽر جو پڻ مطالبو آهي، تہ ملڪ جو هر شخص تعليم جي زيور سان سينگاريل هجي.

پاڪستان ۾ خاص طور تي سنڌ صوبي جي آباديءَ جو ڪجھ وڏو حصو علم جي روشنيءَ کان محروم آهي. هن وقت سنڌ ۾ خواندگي جي شرح 62 سيڪڙو کان بہ گهٽ آهي. سنڌ حڪومت جي ڪوشش آهي تہ هن شرح کي 2030ع تائين 85 سيڪڙو تائين پهچايو وڃي.

سنڌ صوبي ۾ تعليم کاتي، يونيسيف UNICEF، جائيڪا JICA، ڊائريڪٽوريٽ نصاب، جائزو ۽ تحقيق، اسڪولي تعليم ۽ خواندگي کاتو، حڪومت سنڌ ۽ مختلف ماهرن جي تعاون سان غير رسمي تعليم جي لاءِ مختلف مضمونن جا نصاب ترتيب ڏنا آهن. پهرئين مرحلي ۾ ابتدائي درجن جا نصاب مرتب ڪيا ويا ۽ 2022ع ۾ ايليمينٽري درجن جا نصاب ترتيب ڏنا ويا. انهيءَ نصاب جي تحت ايليمينٽري درجن جي سيني مضمونن جا درسي ڪتاب ۽ استادن جي لاءِ رهبر تيار ڪيا ويا آهن. جن جي مدد سان صوبي سنڌ جا شاگرد 18 مهينن ۾ ايليمينٽري تعليم مڪمل ڪري سگھندا. انهن درجن کي پيڪيج ڊي ۽ اِي جا نالا ڏنا ويا آهن تہ جيئن اهي ٻار جيڪي ڪنهن بہ سبب جي ڪري اسڪولن ۾ رسمي تعليم جاري نہ رکي سگهيا ۽ انهن جي عمر وڏي وئي آهي تہ اُهي، هن تيز رفتار تعليم يعني 18 مهينن تي مشتمل ڪورس جي ذريعي تعليم مڪمل ڪري ايليمينٽري جو سرٽيفڪيٽ حاصل ڪري سگهن.

سمورن استادن ۽ فيلڊ جي عملي کي گذارش ٿي ڪجي تہ اهي پنهنجا فرض خوش اسلوبيءَ سان انجام ڏين ۽ پڙهائي جي دوران پيش ايندڙ مسئلن کان اسان کي آگاھ ڪن تہ جيئن انهي عمل ۾ بهتري آندي وڃي.

وڏي اميد آهي تہ نئين نصاب جي مطابق جوڙيل هي مواد غير رسمي تعليم جي ضرورتن جو بهتر انداز ۾ پورائو ڪندو.

زاهد علي عباسي

سيڪريٽري

تعليم ۽ خواندگي جو کاتو،

حڪومت سنڌ

پيش لفظ

ارڙهين آئيني ترميم کان پوءِ تعليم ۾ نصاب سازي جون ذميواريون صوبن جي حوالي ڪيون ويون آهن. انهي ڏس ۾ ڊائريڪٽوريٽ خواندگي ۽ غير رسمي تعليم، اسڪولي تعليم ۽ خواندگي کاتو، حڪومت سنڌ 2015 ع ۾ جاپان انٽرنيشنل ڪوآپريشن ايجنسي (JICA)، يونيسيف (UNICEF) ۽ ڊائريڪٽوريٽ نصاب، جائزو ۽ تحقيق،(DCAR) اسڪولي تعليم ۽ خواندگي کاتي جي تعاون سان غير رسمي تعليم جي حوالي سان ابتدائي درجن جي لاءِ مختلف مضمونن جا نصاب تيار ڪيا، جنهن کي پيڪيج اي، بي، سي جا نالا ڏنا ويا. انهي نصاب تحت درسي ڪتاب ۽ استادن جا رهبر پڻ تيار ڪيا ويا. مٿي ڄاڻايل نصاب ۽ ڪتابن جي تياري ۾ تعليمي ماهرن ۽ استادن تي مشتمل ڪاميٽيون جوڙيون ويون، جن هِن ڪم ۾ ڀرپور حصو ورتو ۽ مواد کي دلچسپ، مؤثر ۽ لاڀائتو بنائڻ جي پوري ڪوشش ڪئي آهي.

ابتدائي درجن تي عمل درآمد ڪرڻ دوران انهي ڳالهه جي ضرورت محسوس ڪئي وئي ته ايليمينٽري درجن جو نصاب پڻ تيار ڪرڻ گهرجي. اهڙيءَ ريت ڊائريڪٽوريٽ خواندگي ۽ غير رسمي تعليم، اسڪولي تعليم ۽ خواندگي کاتو، حڪومت سنڌ 2015 ع ۾ جاپان انٽرنيشنل ڪوآپريشن ايجنسي (JICA)، يونيسيف (UNICEF) ۽ ڊائريڪٽوريٽ نصاب، جائزو ۽ تحقيق،(DCAR) اسڪولي تعليم ۽ خواندگي کاتي جي تعاون سان ايليمينٽري درجن جي مختلف مضمونن جي نصاب، درسي ڪتاب ۽ استادن جي رهبر کي تيار ڪرڻ جو سلسلو شروع ڪيو ويو. ڪلاس ڇهين ۽ ستين جي جڳهه تي پيڪيج ڊي رائج ڪيو ويو ۽ انين ڪلاس جي لاءِ پيڪيج اِي جوڙيو ويو.

سنڌي پيڪيج اِي جي درسي ڪتاب جي سبقن جي تياري ۾ نصاب ۾ ڏنل مهارتن، معيارن، سکيا جي حد، سکيا جي حاصلات ، موضوع ۽ عنوانن سان گڏ تعليم جي بنيادي اصولن کي ذهن ۾ رکيو ويو آهي جهڙوڪ: آسان کان مشڪل، سادن کان پيچيده ۽ ظاهر کان ڳُجها تصور ۽ خيال شامل ڪيا ويا آهن. سبقن جي مشقن ۾ ٻوليءَ جي سجاڳپ تي خاص توجهه ڏنو ويو آهي ۽ تعليمي حاصلات جو جائزو وٺڻ لاءِ مختلف نوعيت جا سوال پڻ شامل ڪيا ويا آهن.

’استادن جي رهبر‘ ۾ هر سبق جي سبقي خاڪي موجب مؤثر تدريسي طريقن ۽ سکيا ۾ مددگار گُرن جي نشاندهي ڪئي وئي آهي. سکيا جي سرگرمين ۾ تعليمي حاصلات جي لاءِ ذهني آمادگيءَ جي فن، سبق جي پيش ڪش سان گڏوگڏ عبارتن جو پڻ خاص خيال رکيو ويو آهي.

اميد ٿا ڪريون ته توهان انهيءَ ’درسي ڪتاب‘ ۽ ’استادن جي رهبر‘ کي تعميري، تنقيدي نقطہ نظر سان ڏسندا ۽ انهيءَ کي بهتر بنائڻ لاءِ پنهنجي قيمتي راين سان نوازيندا.

خيرخواهہ
عبدالجبار مري
ڊائريڪٽر
ادارو خواندگي ۽ غير رسمي تعليم
حڪومت سنڌ

باب پهريون

(الف) **ناظره قرآن**:21 **کان** 30 **تائين** (ڏهه پارا)

(21) اُتْلُ مَآ اُوْحِیَ (21) وَ مَنْ يَّقْنُتْ (21)وَمَالِیَ (21)فَمَنْ اَظْلَمُ (21) اِلَيْهِ يُرَدُّ (21)حٰم (21) قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ (21)
قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ (21) تَبٰرَكَ الَّذِیْ (21) عَمَّ يَتَسَآءَلُوْنَ

(ب)**حفظ قرآن**: سورة التكاثر، سورة الهمزه

(ج) **حفظ ۽ ترجمو آيت الڪرسي** (سورة البقره: آيت: 255)

هيءُ ڏهه پارا آهن، جيڪي انن مهينن ۾ مڪمل ڪرڻا آهن. پڙهائڻ جي رٿا: آسان بنائڻ لاءِ ان ڪي هيٺئين طريقي مطابق مرتب ڪيو آهي.

جيڪڏهن اوهان انهيءَ رٿا تي ڪاربند رهندؤ تہ سڀ سبق سهڻي طريقي سان مڪمل ٿي ويندا. هيءَ صرف هڪ تجويز آهي، پنهنجي صوابديد مطابق ان ڪي تبديل ڪري سگهجي ٿو.

	باب پهريون:	باب ٻيو:	باب ٽيون:	باب چوٿون:	باب پنجون:
	القرآن الكريم	ايمانيات ۽ عبادات	سيرت طيبہ	اخلاق ۽ آداب	هدايت جا سرچشما/مشاهير اسلام
هفتي جي ڇهن پيرڊن جي ورهاست	**سومر**	**اڱارو**	**اربعا ۽ خميس**	**جمعو**	**ڇنڇر**

ناظره قرآن: 21 **کان** 30 **تائين** (ڏهه پارا) **پڙهائڻ جو طريقو**

- **قرآن شريف جي انهن سيني پارن جا نالا پڇو، جيڪي پوين درجن ۾ بار پڙهي چڪا آهن،**
- **هن درجي ۾انهن ڏهن پارن جا نالا ياد ڪرايو، صحيح تلفظ سان هڪ هڪ ڪري پهريائين اوهان نالا ادا ڪيو. ان کان پوءِ ٻارن کي ادا ڪرڻ لاءِ چئو، جيڪڏهن ڪو شاگرد صحيح نالو نٿو ادا ڪري، تہ پهريائين ادائگي صحيح ڪرايو، ان کان پوءِ اڳتي وڌو.**
- **هفتي جا ٻہ ڏينهن، جيڪي اوهان ناظره قرآن جي لاءِ خاص ڪيا آهن، انهن ۾ هڪ صفحو وڌايو.**

صحيح تجويد سان ڏاڍيان پهريائين پاڻ پڙهو. پوءِ شاگردن کي چئو، ته اهي پڙهن. هاڻي انهن کي پاڻ پڙهڻ لاءِ چئو. ان وچ ۾ جماعت ۾ اهو ڏسڻ لاءِ ته ڇا سڀ شاگرد پڙهن ٿا،چڪر لڳائيندا رهو، جتي ڪنهن ٻار کي مدد جي ضرورت هجي، ته ان کي ٻڌايو.

- ٻئي ڏينهن جي پيرڊ ۾ پهرئين ڏينهن جو سبق ورجايو ۽ گڏوگڏ نئون سبق پڻ ڏيو.
- هفتي جا ڪي ٻه ٻه ڏينهن هڪ هڪ ڪري آهستي آهستي سورة التڪاثر ۽ سورة الهمزه ياد ڪرايو ۽ نماز ۾ پڙهڻ جي هدايت ڪريو.
- گڏوگڏ ڪتاب ۾ ڏنل سوالن جا جواب پڻ حاصل ڪريو
- آيت الڪرسي ۽ ان جو ترجمو ياد ڪرائڻ کان پوءِ ٻارن کي چئو، ته اهي ڪاپين تي ان جو ترجمو ياد لکن.
- لکيل ترجمو جانچي ڏسو ۽ طالب علم کان ٿيل غلطين جي اصلاح ڪريو. ڪٿي ان مقصد لاءِ ڪين ڪتاب مان مدد وٺڻ جي اجازت ڏيو ۽ ان اصلاح کي ٻه جانچيو.
- ڪتاب ۾ ڏنل سوالن کان علاوه ٻيا سوال ٻه پڇي سگهجن ٿا. اوهان جي سهولت لاءِ ڪجھ سوال مثال طور ڏجن ٿا:

  سوال: آيت الڪرسيءَ ۾ الله تعاليٰ جي ڪهڙين ڪهڙين صفتن جو بيان ڪيو ويو آهي.؟

جواب: (1) ان کان سواءِ ڪوبه عبادت جي لائق ناهي، (2) اهو زنده ۽ هميشہ رهڻ وارو آهي. (3) ڪيس نہ اونگهه اچي ٿي نہ ننڊ. (4) سندس اجازت کان سواءِ ڪو ٻه ڪم نٿو ٿي سگهي، (5) ان کي سڀ معلوم آهي. (6) ڪيس هر شيءِ تي سگهه حاصل آهي. (7) سندس علم آسمان ۽ زمين سيني تي حاوي آهي.

باب پيو: ايمانيات ۽ عبادات

(الف) ايمانيات

آخرت جو عقيدو ۽ سيرت جي تعمير ۾ ان جو ڪردار

سکيا جي حاصلات:

1. آخرت جي عقيدي جو مفهوم، اهميت ۽ تقاضا ڄاڻي سگهندا.
2. آخرت جي عقيدي کي سيرت جي تعليم جي حوالي سان ڄاڻي پنهنجي انفرادي ۽ اجتماعي زندگيءَ جي اصلاح ڪري سگهندا.

هن سبق جا ٽي ڀاڱا آهن (1) آخرت جي عقيدي جو مفهوم (2) آخرت جي عقيدي جي اهميت (3) آخرت جي عقيدي جو سيرت جي تعمير ۾ ڪردار

سبق جو نالو آخرت جي عقيدي جو مفهوم

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو، سبق ۾ گهربل مددي شين جي ڪلاس ۾ موجودگي کي يقيني بڻايو.

استاد ڪلاس ۾ اچڻ سان شاگردن کي سلام ڪندو. ان کان پوءِ پڙهائڻ شروع ڪندو.

سرگرمي

ترغيب شاگردن جو ڌيان ڇنڇڻ لاءِ ڪانئن هيٺيان CCQs (concept checking questions) پڇو.

جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ اوهان پاڻ ڏيو.

س1. ڪنهن ٻار کي ايمان مجمل ۽ مفصل ياد آهي؟ (جيڪڏهن نہ تہ اوهان پاڻ ٻڌايو ۽ ان جو ترجمو بہ ٻڌايو (ڏسي بہ ٻڌائي سگهجي ٿو)

س2. پوئين درجن ۾ ڪهڙين ڳالهين مٿان ايمان آڻڻ بابت پڙهي چڪا آهيو؟

س3. الله جي آخري ڪتاب جو نالو ڇا آهي؟

سرگرمي.

سبق جي تدريس.

سبق جو اعلان ڪيو

ٻارن کان پڇو، تہ عقيدي جي باري ۾ ڇا ٿا ڄاڻن؟

چار پنج جواب وٺو

اڄو ڏسون ٿا، سبق ۾ ڇا ٻڌايو ويو آهي.

شاگردن کي چئو: آءٌ سبق پڙهندس/ پڙهنديس، اوهان انهن سڻن تي نظر رکو، جٿان پڙهيو وڃي. (ڪتاب کولڻ جي هدايت)

سبق جي پهرين پيرا پڙهو، کين سمجهايو.

سرگرمي: ذهن کي هوشيار رکڻ لاءِ هاڻي هڪ سرگرمي ڪرايو.

پنجن پنجن ٻارن جا گروپ ٺاهيو.

استاد جي لاءِ هدايت: هر گروپ کي واري سان ڊوڙايو. ڊوڙ ۾ اڳتي نڪري وڃڻ وارن ٻارن جا نالا نوٽ ڪيو. جڏهن سڀ گروپ ڊوڙ ختم ڪن، تہ کين ٻيهر ڪلاس جي شڪل ۾ ويهاريو. ڪائنات هيٺيان سوال پڇو:

س: هن ڊوڙ مان ڇا حاصل ٿيو؟ هن جا مختلف جواب ملي سگهن ٿا: تازا توانا ٿياسين، محنت ڪئيسين، عقل کي ڪم ۾آندوسين ۽ کٽڻ لاءِ داءُ آزمايوسين.

سندن جوابن جي روشنيءَ ۾ کين ٻڌايو: جنهن جيتري محنت ڪئي، تنهن کي اوترو ڦل مليو. کٽڻ واري ٻار وڌيڪ محنت ڪئي، لڳاءَ ۽ سنجيدگيءَ سان ڊوڙ ۾ کٽڻ جو اعزاز ماڻيو. ساڳيءَ طرح ٻئي، ٽئين، چوٿين ۽ هارائڻ وارن شاگردن بہ محنت ڪئي، آخرت بہ اهڙيءَ ئي هڪ محنت جو نالو آهي. جنهن ۾ اوهان جي عملن جي ڊوڙ آهي، اوهان جيترا چڱا ڪم ڪندؤ، اوترو ئي صلو ملندو، چاڪاڻ تہ هيءُ صلو مرڻ کان پوءِ واريءَ زندگيءَ ۾ ملڻ وارو آهي، تنهن ڪري دنيا ۾ نيڪي، ڀلائي ۽ سنا ڪم سدائين ڪبا رهبا.

سرگرمي

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايت ڏيندي چوندو، تہ ڪائنات ڪجھ سوال پڇيا ويندا، جن جا بہ ممڪن جواب ٿيندا.

سوال 1. اسان جو سچو اعمال نامو الله تعاليٰ جي حضور ۾ پيش ڪيو ويندو؟

1. صحيح 2. غلط

سوال 2. سزا ڪهڙي ڳالهه تي ملندي؟

1. چڱائيءَ تي. 2. برائيءَ تي.

سوال 3. هر شخص جي سنن ۽ برن عملن جو وزن ڪيو ويندو؟

1. صحيح 2. غلط

گهر جو ڪم: آخرت جي عقيدي جي باري ۾ قرآن مجيد مان ٻه آيتون ڳولي انهن جو ترجمو پنهجي ڪاپيءَ تي لکي ڪٽي اچو.(ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪيو. جيڪي ٻار ڪنهن سبب جي ڪري ڪم ڪري ڪٽي نه آيا هجن، ته کين ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪريو.

استاد شاگردن کي ڪتاب بند ڪرڻ لاءِ چوندو. جن شاگردن جو ڪم اڌورو رهيو، انهن کي گهران ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪندو، ته هو پنهنجي اڄ جي ڪم کي چڱيءَ طرح سمجهي سگهن.

استاد شاگردن کي ٻڌائيندو ته اڳئين سبق ۾ آخرت جي عقيدي جي اهميت بابت کين ڄاڻ ملندي.

سبق جو نالو **آخرت جي عقيدي جو سيرت جي تعمير ۾ ڪردار**

سرگرمي

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪري وٺو. سبق لاءِ گهربل سيني مددي شين جي ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بڻايو.

استاد شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس ۾تعليم جو آغاز ڪري.

سرگرمي

ترغيب: شاگردن جي مطابق معلومات جانچڻ لاءِ ڪانئن هيٺيان CCQS پڇو. جن سوالن جا شاگرد جواب نہ ڏئي سگهن تن جا جواب پاڻ ڏيو.

س 1: آخرت جو عقيدو اسلام جي ڪهڙن عقيدن مان آهي؟

س 2: سورة بقره جي آيت نمبر 4 ۾ الله تعاليٰ آخرت جي عقيدي جي باري ۾ ڇا فرمايو آهي؟

س 3: اعمال نامو ڇا آهي؟

سرگرمي

سبق جي تدريس

سبق جو اعلان ڪيو.

ٻارن کان سوال پڇوتہ: سيرت جي تعمير ڪيئن ٿيندي آهي؟

چار پنج جواب وٺو.

اڄو ڏسون، تہ سبق ۾ ڇا ٻڌايو ويو آهي؟

شاگردن کي چئو: آءُ سبق پڙهندس/ پڙهنديس. اوهان پنهنجون نظرون انهن سٽن تي رکو، جتان پڙهايو وڃي.

سبق جو پهريون پيراگراف پڙهو. سيرت بابت هڪ هڪ عنوان پڙهندا وڃو ۽ شاگردن کان پڇندا وڃو، تہ انهن کي ان مان ڇا سمجهہ ۾ آيو. انهن جي درستگيءَ ۽ ڪرڻ لاءِ پاڻ بہ شامل ٿيو.

سرگرمي:

پنجن پنجن ٻارن جا گروپ ناهيو.

استاد لاءِ هدايتون: آخرت جو عقيدو انساني سيرت تي ڪهڙو اثر وجهندو آهي.؟ ڪو هڪ اثر بيان ڪريو؟ وڏيڪ ڪم ڪرڻ لاءِ چئو.

هر گروپ کي ڪم ڪرڻ لاءِ سيرت جي موضوع ۾ موجود هڪ هڪ عنوان ڏيو.

کين چئو، هر گروپ پنهنجي پنهنجي عنوان بابت هڪ واقعو لکندو. اهو واقعو گروپ جي ڪنهن رڪن يا ڪنهن اسلامي يا تاريخي شخصيت جو به ٿي سگهي ٿو. (مثال ڪنهن استاد، والدين يا ڪنهن قومي شخصيت جو).

کين ٻڌايو ته واقعو مختصر لکن. جڏهن ڪم ختم ڪري وٺن، ته هر گرپ جو هڪ نمائندو، پهريائين پنهنجو عنوان پڙهي ٻڌائي، پوءِ واقعوٻڌائي.

انفرادي مشق: شاگردن کي چئو ته اهي پنهنجون ڪاپيون ٻاهر ڪڍن ۽ مشق عہ5 پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ ۾ حل ڪن.

سرگرمي

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايت ڏيندي چئي ته ڪانئن ڪجهہ سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻہ ممڪن جواب هوندا،

س عہ1: آخرت جو عقيدو اسلام جي بنيادي عقيدن مان هڪ آهي.

1. صحيح 2. غلط

س عہ2:آخرت جي زندگي عارضي ٿيندي.

1. صحيح 2. غلط

س عہ3: هر شخص کان سندس ذميدارين بابت پڇاڻو ٿيندو.

1. صحيح 2. غلط

هاڻي جو ڪم: شاگردن کي حضرت ابوذر غفاري رضي الله عنہ جو قصو ٻڌايو.

گهر جو ڪم: هميشہ جي سوڀ ۽ ڪاميابيءَ جو دارومدار ڪهڙين شين تي آهي؟

جواب ڪاپي تي لکي ڪٽي اچو. (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪريو. جيڪي ٻار ڪنهن سبب جي ڪري ڪم ڪري نہ آيا هجن، کين ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڏيو.)

استادن لاءِ مزيد معلوماتي مواد.

ٽيڪسٽ بڪ صفحو نمبر6 باڪس. جيڪڏهن اسان عقلي .... (سورهَ **البقرهَ آيت نمبر4**)

ٽيڪسٽ بڪ صفحو نمبر7 باڪس. ارشاد باري تعاليٰ آهي .... (سورهَ **البقرهَ آيت** 261-262)

مشق:

ٽيڪسٽ بڪ صفحو نمبر9 استادن لاءِ هدايتون:- پهرين پيراگراف

ٽيڪسٽ بڪ صفحو نمبر10 آخري پيراگراف.

باب ٽيون: سيرت طيبہ
سکيا جي حاصلات
”خلق عظيم“ جو مقصد ڄاڻي سگهندا

سيرت النبي صلي الله عليه وعلىٰ آله واصحابه وسلم مان خلق عظيم جا ڪجهہ مثال ڄاڻي سگهندا.
سيدنا رسول الله صلي الله عليه وعلىٰ آله واصحابه وسلم جي خلق عظيم جي روشنيءَ ۾ پنهنجي نفس ۽ ڪردار جي اصلاح ڪري سگهندا.
هن سبق جا ٽي حصا آهن (1) سيرت طيبہ جو تعارف ۽ مقصد (2) خلق عظيم جو مفهوم (3) حضور اڪرم محمد رسول الله خاتم النبيين صلي الله عليه وعلىٰ آله واصحابه وسلم جي اخلاق جا ڪجهہ نمونا.

سبق جو نالو سيرت طيبہ جو تعارف ۽ مقصد

سرگرمي
سبق جي شروعات
پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تيار ڪري وٺو. سبق لاءِ سڀ مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بڻايو.
استاد شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس ۾ تعليم شروع ڪري.
سرگرمي

ترغيب: شاگردن جي سابقہ معلومات ڄاڻڻ لاءِ انهن کان هيٺيان تصوراتي جانچ سوال CCQS پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن تہ پاڻ جواب ڏيو.

س ع1: گذريل ڪلاس ۾ اوهان توحيد جي باري ۾پڙهيو هو. ٻڌايو تہ هي عقيدو آهي يا عبادت؟

(ج): عقيدو

س ع2: انهيءَ توحيد جي عقيدي تي پڪو يقين اسان جي ايمان جي ضمانت آهي. ان جو اظهار اسان ڇا چئي ڪندا آهيون؟

(ج: لااله الا الله)

س ع3: ڪلمہ طيبہ جا گهڻا حصا آهن؟ (ج: ٻہ حصا: **لا الہ الا الله ۽ محمد رسول الله**) **حوصلي افزائيءَ ۽ اعتماد جي وڌائڻ لاءِ جوابن ڏيڻ تي تعريف ۽ ساراهہ جا جملا چئو. ڪين ٻڌايو تہ پهرئين حصي ۾ حضرت محمد صلي الله عليه وعلیٰ آله واصحابه وسلم ڪي الله تعالیٰ جو رسول مڃڻ جو اقرار آهي. جيستائين هي ٻئي ڳالهيون اسان جي ايمان جو حصو نہ ٿينديون، اسان جو ايمان مضبوط نہ ٿيندو. حضرت محمد صلي الله عليه وعلیٰ آله واصحابه وسلم جي رسول مڃڻ جو هي مطلب آهي، تہ اسان ان جي ڏنل تعليمات تي عمل ڪريون.**

سرگرمي سبق جي تدريس

استاد لاءِ هدايتون:

سبق جو اعلان ڪريو.

سرگرمي

ٻارن کان پڇو، تہ سيرت جي باري ۾ اهي چا ٿا ڄاڻن.؟

چار پنج جواب وٺو.

اڄو سبق پڙهون ۽ سيرت جو مفهوم ڄاڻون.

شاگردن کي چئو: آءٌ سبق پڙهندس / پڙهنديس، اوهان پنهنجون نظرون انهن سٽن تي رکو،جيڪي پڙهڻ ۾ اچن.

انهن جي جوابن جي درستي ۽ تصحيح لاءِ باب ٽئين جي تعارف ۾ موجود سيرت جو مفهوم پڙهي سمجهايو.

جانچ لاءِ زباني تصوراتي جانچ سوال (CCQS) **پڇو.**

س ع1: سيرت جي لفظي معنيٰ ڇا آهي؟ (جواب: طريقو، رستو،طرز زندگي، يا زندگي گذارڻ جو طريقو)

س ع2: طيبہ جي معنيٰ ڇا آهي؟ (ج: طيبہ جي معنيٰ آهي پاڪائي) **حضور اڪرم صلي الله عليه وعلیٰ آله واصحابه وسلم جي سيرت لاءِ "سيرت طيبہ" جي اصطلاح جو استعمال ڪيو ويندو آهي.**

س ع3: قرآن مجيد ۾ سورة الاحزاب ۾ الله تعاليٰ ڇاٿوفرمائي؟ (ج ترجمو: اوهان لاءِ الله جي رسول جي زندگيءَ ۾ بهترين نمونو آهي.)

سرگرمي

پنجن پنجن ٻارن جا گروپ ٺاهيو.

استاد لاءِ هدايتون:

هر گروپ کي چئو، تہ اهي ڪاپيءَ تي سيرت جو مفهوم ۽ مقصد لکن.

انهيءَ ڪم لاءِ ڪجهہ منٽ وقت مقرر ڪريو.

ڪين: چئو تہ سڀ گروپ الڳ الڳ ٿي ڪنهن ڪلي جڳهہ تي ويهن

سرگرمي

انفرادي مشق.

هاڻي شاگردن کي چئو، تہ اهي پنهنجيون ڪاپيون ڪڍن، گڏوگڏ لکڻ لاءِ قلم ۽ حاشيو ٺاهڻ لاءِ اسڪيل بہ پنهنجي سامهون رکن.

ڪين چئو: ڪاپيءَ ۾ سڀ کان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکن.

بورڊ تي عنوان لکو، حضور اڪرم حضرت محمد رسول الله خاتم النبيين صلي الله عليه وعلىٰ آله واصحابه وسلم جي سيرت جي جامعيتۂ همہ گيريءَ تي چند نڪتا لکو، پڻ هي بہ ٻڌايو، تہ هي انساني شخصيت جي تعمير ۾ ڪهڙو ڪردار ادا ڪن ٿا.

هيءَسرگرمي انفرادي طور تي ڪئي ويندي.

پر ۾ وينل ساٿيءَ کان صلاح وٺڻ جي اجازت آهي.

مقرر منٽن ڪانپوءِ اوهان پنهنجو ڪم مڪمل ڪري استاد کي ڏيکاريندؤ

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ۾ رڌل هجن، تہ استاد ڪلاس جا چڪر هڻي ڏسندو ۽ انفرادي مشقن جي لاءِ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو، تہ اها ڳالهہ يقيني بنجي سگهي، تہ سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. جيئن شاگرد ڪم ڪندا وڃن، تيئن سندن ڪم چيڪ ڪندو وڃجي.

(ڪاپيون چيڪ ڪري وٺجن)

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، تہ ڪانئن ڪجهہ سوال پڇيا ويندا، جن جا بہ ممڪن جواب هوندا.

س ع1. سيرت طرز زندگي يا زندگي گذارڻ جي طريقن کي چئبو آهي.

1. صحيح. 2. غلط

س ع2. حضور اڪرم حضور اڪرم صلي الله عليه وعلىٰ آله واصحابه وسلم ۽ صحابہ ڪرام جي سيرت ڪي سيرت طيبہ چوندا آهن.

1. صحيح. 2. غلط

هاڻي جو ڪم: سيرت طيبہ مان ڇا مراد آهي ۽ حضور اڪرم صلي الله عليه وعلىٰ آله واصحابه وسلم جي سيرت جي باري ۾ ڪلاس ۾ ڳالهہ ٻولهہ ڪريو. سڄو ڪلاس حصو وٺندو.

گهر جو ڪم: سورة الاحزاب جي آيت نمبر 21 ۽ سورة حشر جي آيت نمبر 7 ڪاپين تي گهران لکي ڪٺي اچڻ جو چئو (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪريو. جيڪي ٻار ڪنهن سبب جي ڪري ڪم نہ ڪري آيا هجن، تن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو.) استاد شاگردن کي ٻڌائيندا، تہ ايندڙ سبق ۾ اهي "خلق عظيم" بابت ڄاڻ حاصل ڪندا.

استاد شاگردن کي ڪتاب بند ڪرڻ جو چوندو، جن شاگردن جو ڪم اڻ پورو هجي انهن کي گهران مڪمل ڪري ڪٺي اچڻ بابت هدايت ڏيو، تہ هو پنهنجي اڄ جي سبق کي چڱيءَ طرح سمجهي وٺن.

سبق جو نالو: **خلق عظيم جو مفهوم**

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪري وٺو. سبق لاءِ گھربل سڀ مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بڻايو.

استاد شاگردن کي سلام ڪري، ڪلاس ۾ سبق شروع ڪندو.

شاگردن جي سابقہ معلومات جانچڻ لاءِ هيٺيان تصوراتي جانچ سوال (CCQS) پڇو، جن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگھن تہ پاڻ ڏجن.

سوال 1: سيرت جي لفظي معنيٰ ڇا آهي؟

(ج: طريقو، رستو، طرز زندگي، زندگي گذارڻ جو اسلوب

سوال 2: سيرت طيبہ مان ڇا مراد آهي؟

(ج: طيبہ جي معنيٰ آهن پاڪائي، حضور اڪرم صلي الله عليه وعليٰ آله واصحابه وسلم جي سيرت جي باري ۾ هيءَ اصطلاح استعمال ڪئي ويندي آهي: "سيرت طيبہ".)

حوصلہ افزائي ۽ اعتماد کي سگھارو بنائڻ لاءِ جوابن ڏيڻ تي شاگردن لاءِ تعريفيءَ ساراهہ جا ڪلمات ادا ڪريو

سرگرمي سبق جي تدريس

استاد لاءِ هدايت:

سبق جو اعلان ڪريو.

سرگرمي: ٻارن کان پڇو، جڏهن اسان ڪنهن ڳالهہ جي باري ۾ پڙهندا آهيون، تہ ان ڳالهہ جو مفهوم بہ معلوم هئڻ گھرجي؟

ان ڳالهہ جو مفهوم معلوم ڪرڻ جي ڇو ضرورت آهي؟

چار پنج جواب وٺو.

اڄو تہ ڏسئون، سبق ۾ خلق عظيم جو ڪهڙو مطلب ٻڌايو ويو آهي؟

شاگردن کي چئو: آءٌ سبق پڙهندس / پڙهنديس، اوهان پنهنجون نظرون انهن سٽن تي رکو، جتان پڙهايو ٿو وڃي. (ڪتاب کولڻ جي هدايت ڪريو).

سبق جي پيرا پڙهو. شاگردن کان پڇو، تہ انهن ڇا سمجهيو؟ ڪجھ ٻارن جا جواب ٻڌو.

جوابن جي صحيح هئڻ ۽ ان جي تصحيح لاءِ هن عنوان کي سمجهايو.

سرگرمي جزوي جائزو

تصور جي جانچ لاءِ زباني تصوراتي جانچ سوال (CCQS) پڇو.

س 1: انسان جي سونهن ۾ سجاوٽ ڇا آهي؟ (جواب: **اخلاق سان**)

س 2: ڪيئن ڪنهن ماڻهوءَ جي ڳالهه قابل قدر ٿيندي آهي. (**بلند اخلاق**) **سان**

سرگرمي:

استاد لاءِ هدايتون:

ڪلاس کي گروپن ۾ ورهائي ڇڏيو.

لکڻ جي بورڊ تي عنوان لکو. اسان جي سيرت ۾ ڪهڙيون خوبيون هئڻ گهرجن، البته پنجن سٽن تي مشتمل هڪ پيرا لکو.

ڪين ڇئو سڀ گروپ الڳ الڳ ٿي ڪنهن ڪليءَ جڳهه تي ويهو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، ته استاد ڪلاس ۾ چڪر لڳائيندو ۽ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو، ته جيئن هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته سڀ شاگرد سرگرمي جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

7 منٽ پوءِ شاگردن جو توجهه پاڻ ڏانهن ڇڪايو. سڄي ڪلاس کي گڏ ڪيو ۽ هر گروپ جي ڪنهن نمائندي کي سندن نڪتا ڪلاس کي ٻڌائڻ لاءِ چئو.

سرگرمي

انفرادي مشق.

هاڻي شاگردن کي چئو، ته اهي پنهنجيون ڪاپيون ٻاهر ڪڍن، گڏوگڏ لکڻ لاءِ قلم ۽ حاشيو پائڻ لاءِ فٽ اسڪيل به پنهنجي سامهون رکن.

ڪين ڇئو ڪاپيءَ تي سڀ ڪان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکو.

استاد لکڻ جي تختيءَ تي پنهنجي طرفان ناهيل خالي جڳهيون پرڻ لاءِ چوندو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، ته استاد ڪلاس جو چڪر لڳائي ۽ انفرادي مشقن ۾ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪري ۽ هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. ان دوران ڪم مڪمل ڪرڻ وارن شاگردن جو ڪم چيڪ پڻ ڪندا رهن.	**لکڻ جي تختي ناهڻ جي مشق** خال ڀريو: 1. انساني اخلاق جي مٿانهين درجي کي .... چيو ويندو آهي. 2.بلند اخلاق شخص جون ڳالهيون .... ڪيون وينديون آهن 3. بلند اخلاق شخص جي ڳالهين جي .... ڪئي ويندي آهي. 4. اخلاقي لحاظ سان اهڙي ڪا خوبي نه هئي، جيڪا .... ۾ موجود نه هجي. 5. يقينن اوهان اخلاق جي مٿانهين درجي تي فائزآهيو. هتي آيت سورة .... ۾ موجود آهي. 6. يقينن اوهان اخلاق جي مٿانهين درجي تي فائز آهيو اهو .... لاءِ چيو ويو آهي.

سرگرمي

جائزو.

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، ته ڪانئن ڪجهه سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻه ممڪن جواب هوندا.

س ع1: مٿانهين اخلاق واري شخص جي پيروي ڪئي ويندي آهي؟

1. صحيح. 2. غلط

س ع2: ديني دعوت ڏيڻ واري کي عمدن اخلاقن جو مالڪ هئڻ گهرجي.

1. صحيح. 2. غلط

هاڻي جو ڪم: "خلق عظيم" جو مفهوم ۽ حضور اڪرم صلي الله عليه وعلىٰ آله واصحابه وسلم جي خلق کي عظيم چوڻ جي سبب بابت ڪلاس ۾ ڳالهه ٻولهه ڪريو (پورو ڪلاس حصو وٺندو.)

گهر جو ڪم: سورة القلم آيت نمبر 4 جو ترجمو ڪاپين تي گهران لکي ڪٽي اچڻ جو چئو (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪريو. جيڪي ٻار ڪنهن سبب جي ڪري ڪم ڪري نه آيا هجن، تن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو.)

استاد شاگردن کي ڪم بند ڪرڻ لاءِ چوندو. جن شاگردن جو ڪم اڻپورو هجي، تن کي گهران پورو ڪري ڪٽي اچڻ لاءِ چئو، ته اڄ جو سبق چڱيءَطرح سمجهي وڃن.

سبق جو نالو: حضور اکرم محمد رسول الله خاتم النبيين صلي الله عليه وعلیٰ آله واصحابه وسلم جي اخلاق جا چند نمونا

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايتون: اجوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪري وٺو. سبق لاءِ گهربل سڄو مددي سامان ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بڻايو.

استاد شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس ۾ تعليم جي شروعات ڪري.

شاگردن جا سابقہ معلومات جانچڻ لاءِ هيٺيان تصوراتي جانچ سوال (CCQS) پڇو. جن سوالن جا شاگرد جواب نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س ع 1: بلند اخلاق شخص جي پيروي ڇو ڪئي ويندي آهي؟ (ج: ڇاڪاڻ، تہ اهو قدر لائق ۽ پروسي جوڳو هوندو آهي)

س ع 2: پيروي جو مطلب ڇا آهي؟ (ج: ڪنهن جي پير پير تي رکي پنيان هلڻ، تقليد ڪرڻ،فرمانبرداري ڪرڻ، اطاعت ڪرڻ وغيره)

س ع 3: ديني دعوت ڏيڻ واري کي عمدن اخلاقن جو مالڪ ڇو هئڻ گهرجي؟ (ج: ڇاڪاڻ تہ ان جي حيثيت هڪ ديني اڳواڻ جي آهي، جنهن جا عمدا اخلاق ۽ ڪردار پيروڪارن لاءِ تقليد جي باعث ٿيندا آهن

حوصلا افزائي ۽ پاڻ مٿان ڀروسو مضبوط ڪرڻ لاءِ جواب ڏيڻ تي شاگردن لاءِ تعريف ۽ واکاڻ جا لفظ چوڻ گهرجن.

سرگرمي سبق جي تدريس

سبق جو اعلان ڪريو.

ٻارن کان پڇو، تہ اوهان جي خيال ۾ عظيم خلق ڪهڙا آهن؟

چار پنج جواب وٺو.

اڇو تہ سبق پڙهي معلوم ڪريون، تہ ”خلق عظيم“ ڪهڙا آهن؟

شاگرد کي چئو، تہ آءٌ سبق پڙهان ٿو، اوهان پڙهجندڙ سٽن تي نظرڪو. (ڪتاب کولڻ جي هدايت ڏيو)

سبق پڙهو. حضور اکرم صلي لله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم جي خلق جي چند نمونن جو هڪ هڪ عنوان پڙهندا وڃو ۽ شاگردن کان پڇندا وڃو، تہ انهن ان مان ڇا سمجهيو.؟

سندن سمجهہ جي تائيد ۽ صحيح ڪرڻ لاء پاڻ بہ شامل ٿيو.

سرگرمي:

پنجن پنجن ٻارن جا گروپ ٺاهيو.

استاد لاءِ هدايتون:

نبي ڪريم صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم جي ٻارن مٿان رحمت ۽ شفقت جا واقعا لکو.

هر گروپ الڳ الڳ موضوع تي لکندو. (موضوع: غير مسلمانن مٿان رحمت، شفقت، عورتن مٿان رحمت ۽ شفقت،ٻارن مٿان رحمت ۽ شفقت، عفو ۽ درگذر)

گروپ جو هر هڪ ميمبر ان ۾ حصو وٺندو ۽ پنهنجو پنهنجو نظريو پيش ڪندو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، تہ ڪلاس جو چڪر لڳايو ۽ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪريو، تہ هن ڳالهہ کي يقيني بنائي سگهجي تہ سڀ شاگرد هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

مقرر وقت کان پوءِ شاگردن جو توجهہ پاڻ ڏانهن ڇڪرايو ۽ ڪين عنوان جي وضاحت پيش ڪرڻ لاءِ چئو. (انهيءَ ڪم جو بہ وقت مقرر ڪريو.)

سرگرمي

انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو، تہ پنهنجيون ڪاپيون کڻن ۽ گڏوگڏ حاشيو ڪڍڻ لاءِاسڪيل بہ پنهنجي سامهون رکن. ڪين چئو تہ ڪاپيءَ تي مٿان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکو.

هن ڪتاب جون مشقون: پهريون ۽ ٻيو نمبر ڪاپيءَ تي حل ڪرڻ لاءِ چونداسين.

مقرر وقت کان پوءِ اوهان پنهنجو ڪم مڪمل ڪري استاد کي ڏيکاريو.

مشقون ڪري استاد کان چيڪ ڪرايو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، تہ ڪلاس ۾ چڪر لڳائي ڏسو ۽ اڪيلي سر ٽيندڙ مشقن ۾ ضرورت پئي، تہ مددي رهنمائي ڪريو، تہ هيءَ ڳالهہ يقيني ٿئي، تہ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. ٻار ڪم مڪمل ڪندا وڃن، تہ انهن جو ڪم چيڪ ڪندا وڃو.

سرگرمي

جائزو.

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، تہ ڪانئن ڪجهہ سوال پڇيا ويندا، جن جا بہ ممڪن جواب هوندا.

س ع1: رسول اڪرم حضرت محمد صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم کي سيني جهانن لاءِ رحمت بنائي موڪليو ويو آهي؟

1. صحيح 2. غلط

س ع2: "اوهان ۾ بهترين ماڻهو اهي آهن، جيڪي پنهنجي گهروارن لاءِ بهترين آهن"، هي حضرت محمد صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم جو قول آهي.

. صحيح، 2. غلط

س ع3: جيڪو ماڻهو رحم نہ ٿو ڪري، ان تي رحم نہ ڪيو ويندو آهي.

1. صحيح، 2. غلط

اسان تي لازم آهي، تہ پاڻ سيدنا نبي ڪريم صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم جا اخلاق اپنايون.

هاڻي جو ڪم: خلق عظيم جا اهڙا قصا ٻڌايو، جن ۾ رسول الله صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم جن جانورن سان سلوڪ جي باري ۾ هدايت ڪئي هجي. (مستند قصا)

گهر جو ڪم: ٻارن تي شفقت جي سلسلي ۾ پنهنجي روزمره جي زندگيءَ مان ڪو واقعو لکو. (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪريو.جيڪي ٻار ڪنهن وجهہ سان ڪري نہ ڪٽي آيا آهن، تہ انهن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪريو.)

سبق   عدل ۽ احسان

سکيا جي حاصلات

عدل ۽ احسان جو مفهوم ۽ ان جي فضيلت ڄاڻي سگهندا.

حضور ڪريم صلي الله عليہ والہ واصحابہ وسلم جي عدل ۽ احسان جي باري ۾ ڄاڻي معاشري ۾ عدل ۽ احسان قائم ڪرڻ جي ڪوشش ڪري سگهندا.

هن سبق جا ٽي حصا آهن (1) عدل جو مفهوم، احسان جو مفهوم (2) عدل ۽ احسان جي اهميت (3) عدل ۽ احسان جون مختلف صورتون.

سبق جو نالو   عدل ۽ احسان

سبق جي شروعات

پيرڊ جا تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪري وٺو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ هئڻ کي يقيني بنايو.

استاد شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس ۾ تعليم جي شروع ڪندو.

سرگرمي:

ترغيب: شاگردن جي سابقہ معلومات جانچڻ لاءِ هينيان تصوراتي جانچ سوال (CCQS) پڇو:

جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن تہ پاڻ جواب ڏيو.

س ع 1: اسان پوئين اسلاميات جي پيرڊ ۾ ڇا پڙهايو هو؟ (ج: خلق عظيم)

س ع 2: خلق عظيم ڇا آهي؟ (ج: مٿانهين درجي جو اخلاق)

س ع 3: اوهان خلق عظيم جي سبق ۾ ڪهڙي ڪهڙي سرگرمي ڪئي هئي؟ گروپ طور ۽ اڪيلي سر ڪهڙو ڪم ڪيو هو. پنهنجو ڪم ڪلاس ۾ پيش ڪيو هو.

حوصلي افزائي ۽ اعتماد جي سگهاري بنائڻ لاءِ جواب ڏيڻ تي شاگردن تعريف ۽ ساراهہ جا ڪلما ادا ڪريو.

سبق جي تدريس

سبق جو اعلان ڪريو. اڄ اسان سيرت طيبہ جي سلسلي ۾ 'عدل ۽ احسان' جي باري ۾ پڙهنداسين.

ٻارن کان پڇو، تہ ٻن گروپن ۾ جيڪڏهن سخت جهڳڙو ٿي پوي، تہ ان کي روڪڻ لاءِ ڪهڙي تدبير ٿي سگهي ٿي؟

چار پنج جواب وٺو.

اڄو سبق پڙهي معلوم ڪيون، تہ ان مسئلي کي ڪيئن سلجهايو ويندو آهي؟

شاگردن کي چئو: آءُ سبق پڙهندس / پڙهنديس، اوهان پڙهجندڙ سٽن تي نظر رکو. (ڪتاب کولڻ جي هدايت ڪريو.)

سبق پڙهو، عنوان عدل جو مفهوم پڙهو.

شاگردن کان پڇو تہ انهن ان مان ڇا سمجهيو؟ انهن جي سمجهہ جي درستيءَ ۽ صحيح ڪرڻ ۾ اوهان پاڻ بہ شامل ٿيو.

هاڻي عنوان احسان جو مفهوم پڙهو.

شاگردن کان پڇو، تہ انهن ان مان ڇا سمجهيو؟

انهن جي سمجهہ ۽ درستيءَلاءِ پاڻ بہ شامل ٿيو.

سرگرمي:

پنجن پنجن ٻارن جا گروپ ٺاهيو.

استاد کي هدايت:

هر گروپ کي چئو، تہ ڪاپيءَ تي ترازيءَ جي تصوير ٺاهن. ان جي هڪ پلڙي ۾ وزن جا وٽ ۽ ٻئي پلڙي ۾ تورڻ لاءِ شيون بہ رکي ڏيکاريو.

گروپ جو هر ميمبر ان ۾ حصو وٺندو ۽ پنهنجو نظريو پيش ڪندو.

مقرر وقت کان پوءِ شاگردن کي چئو، تہ اهي ڪلاس ۾ پنهنجي پنهنجي تصوير ڏيکاريندا ۽ سمجهائيندا.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، استاد ڪلاس جو چڪر لڳائيندو ۽ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو. تہ هيءَ ڳالهہ يقيني بنائي سگهجي، تہ سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

7 منٽن کانپوءِ شاگردن جو توجهہ پاڻ ڏانهن ڇڪرايو ۽ کين عنوان جي وضاحت پيش ڪرڻ جو چئو.

انهن جي ٺاهيل تصويرن کي پيٽايو. مثال ڪنهن نہ ڪنهن ٻار جي ترازيءَ جا پلڙا برابر هوندا. جيڪڏهن نہ تہ اوهان پاڻ وضاحت ڪريو. کين ٻڌايو تہ هتي تصوير عدل جي مڪمل تصوير آهي. عدل جو مطلب بہ اهو آهي، تہ جنهن جيڪو ڪيو، ان کي اهڙو اُجورو ملندو آهي.

۽ احسان جو مطلب آهي، ڪنهن جي نيڪيءَ عيوض نيڪ ۽ ڀلائي جو ڪم ڪرڻ، نيڪيءَ جي بدلي ۾ نيڪيءَ جو وڏيڪ بدلو ۽ برائيءَ جي بدلي ۾ نيڪي ڪرڻ احسان آهي.

انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو، تہ پنهنجون ڪاپيون ٻاهرڪڍن. گڏوگڏ حاشيي ڪڍڻ لاءِ اسڪيل بہ سامهون رکن.

ڪين چئو: ڪاپيءَتي مٿان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکو.

استاد ڪتاب جي مشق نمبر 1 جي پهرئين ۽ ٻئي سوال جو جواب ڪاپيءَ تي لکڻ لاءِ چوندو.

1.هن سرگرميءَ لاءِ ڪجهه منٽ مقرر ڪريو. مقرر منٽن ڪانپوءِ انهن جو ڪم چيڪ ڪيو.

شاگردن کي هينيون هدايتون ڏيو:

هر شاگرد پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي جواب لکندو.

هيءَ سرگرمي انفرادي طور تي ڪئي ويندي.

نوٽ: **جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، ته استاد ڪلاس جو چڪر لڳائي ۽ انفرادي مشقن جي لاءِ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪري، ته هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. جيئن ئي ڪم ڪندا وڃن، سندن ڪم چيڪ ڪندا وڃو.**

سرگرمي

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، ته ڪانئن ڪجهه سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻه ممڪن جواب هوندا.

س ع1. عدالت جو ڪم عدل ڪرڻ آهي.

1. صحيح، 2. غلط

س ع2. هرڪم ۾ حسن ۽ خوبصورتي پيدا ڪرڻ کي احسان سڏبو آهي.

1. صحيح، 2. غلط

س ع3. لغت جي اعتبار کان ڪنهن شيءَ کي ٻن برابرحصن ۾ ورهائڻ کي عدل چئبو آهي.

1. صحيح، 2. غلط

س ع4. عدل جو مفهوم ’ڪنهن شيءَ کي ان جي صحيح مقام تي رکڻ‘ آهي.

1. صحيح، 2. غلط

س ع5. عدل عربي زبان جو لفظ آهي،جنهن جي لفظي معنيٰ احسان ڪرڻ آهي.

1. صحيح، 2. غلط

هاڻي جو ڪم: **عدل جي ’سلسلي ۾ ڪائنات ۾ عدل جو نظام‘ تي ڳالهه ٻولهه ڪئي وڃي، سڄي جماعت حصو وٺندي.**

گهر جو ڪم: مشق نمبر 14 ۽ 5 گهران ڪري ڪٽي اچڻي آهي. (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪريو، جيڪي ٻار ڪنهن سبب جي ڪري ڪم ڪري ڪٽي نہ آيا هجن، انهن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو).

سبق جو نالو **عدل ۽ احسان جي اهميت**

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ هئڻ کي يقيني بنايو.

استاد شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس ۾ تعليم شروع ڪندو.

سرگرمي:

ترغيب: شاگردن جي سابقہ معلومات جي جانچ لاءِ انهن کان هيٺيان تصوراتي جانچ سوال (CCQS) پڇو.

جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س 1: اسان اسلاميات جي پوئين پيرڊ ۾ ڇا پڙهيو هو؟ (ج: عدل ۽ احسان).

س 2: عدل ڇا آهي؟ (ج: انصاف ڪرڻ).

حوصلا افزائي ۽ اعتماد کي سگهارو ڪرڻ لاءِ جواب ڏيڻ تي تعريفي جملا ادا ڪريو.

سرگرمي:

سبق جي تدريس

سبق جو اعلان ڪريو. اڄ اسان سيرت طيبہ جي سلسلي ۾ عدل ۽ احسان جي اهميت جي باري ۾ پڙهنداسين.

س ع1: ٻارن کان پڇو تہ عدل ۽ احسان جي اهميت ڇا آهي؟

چار پنج جواب حاصل ڪريو.

اچو تہ سبق پڙهي معلوم ڪريون، تہ عدل ۽ احسان جي ڪهڙي اهميت آهي؟

شاگردن کي چئو تہ آءٌ سبق پڙهان ٿو/پڙهان ٿي، اوهان انهن سٽن کي ڌيان سان ڏسو ۽ ٻڌو، جيڪي آءٌ پڙهان ٿو/ٿي. (ڪتاب کولڻ جي هدايت)

شاگردن کان پڇو، تہ انهن ان مان ڇا سمجهيو آهي، انهن جي سمجهہ جي درست ۽ صحيح هئڻ لاءِ اوهان پاڻ بہ شامل ٿيو.

هاڻي عنوان حضور اڪرم صلي الله عليہ وعلىٰ وآلہ واصحابہ وسلم جو عدل ۽ احسان پڙهو.

شاگردن کان پڇو تہ انهن ڇا سمجهيو آهي؟ انهن جي سمجهہ جي تصحيح ۽ درستي لاءِ پاڻ بہ شامل ٿيو

سرگرمي:

پنجن پنجن ٻارن جا چار گروپ ناهيو.

استاد لاءِ هدايتون:

ٻن گروپن کي سورة مائده جي آيت نمبر 8 جي ترجمي جو مفهوم لکڻ جو چئو ۽ ٻئي گروپ کي سورة نحل جي آيت نمبر 90 جي ترجمي جو مفهوم لکڻ جو چئو. (ٻئي ترجما سبق ۾ موجود آهن)

گهٽ ۾ گهٽ پنجن سٽن جو پيراگراف لکڻو آهي. ڪتاب سان گڏوگڏ پنهنجي سوچ به شامل ڪريو.

گروپ جو هر ميمبر ان ۾ حصو وٺندو ۽ پنهنجو نظريو پيش ڪندو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪرڻ ۾ رڌل هجن، ته استاد ڪلاس ۾ چڪر هڻندو، ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو رهندو، ته اها ڳالهه يقيني ٿي پوي، ته شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

7 منٽن کان پوءِ شاگردن جو توجهه پاڻ ڏانهن ڇڪرايو ۽ ڪين عنوان جي وضاحت پيش ڪرڻ لاءِ چئو.

سندن لکيل مضمون کي ٻڌو ۽ انهن جي حوصلہ افزائي ڪريو.

سرگرمي:

انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو، ته پنهنجيون ڪاپيون ڪڍن ۽ گڏوگڏ لکڻ لاءِ قلمءِ حاشيو ڪڍڻ لاءِ اسڪيل سامهون رکن.

ڪين چئو، ته ڪاپيءَ ۾ مٿان مٿان عنوان ۽ تاريخ لکن.

استاد ڪتاب جي مشق نمبر 1 ۽ 2 جي سوالن جا جواب ڪاپيءَ ۾ حل ڪرڻ لاءِ چئي.

(1) هن سرگرميءَ لاءِ ڪجهه منٽ مقرر ڪيو. مقرر منٽن کان پوءِ ڪم چيڪ ڪريو.

شاگردن کي هيٺيون هدايتون ڏيو.

هر شاگرد پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي جواب لکي.

ڪجهه منٽن کان پوءِ پنهنجو ڪم مڪمل ڪري استاد کان چيڪ ڪرايو.

نوٽ: شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، ته استاد ڪلاس جو چڪر لڳائيندو ۽ انفرادي مشقن جي لاءِ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو، ته جيئن هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. شاگرد ڪم مڪمل ڪندا وڃن ته سندن ڪم چيڪ ڪندا وڃو

سرگرمي:

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، تہ ڪانئن ڪجھ سوال پڇيا ويندا، جن جا بہ ممڪن جواب هوندا.

س ع1: توازن جا بہ پلڙا عدل جي علامت طور استعمال ٿيندا آهن.

1. صحيح، 2. **غلط**

س ع2: هن علامت کي عدالتي بلڊنگ ۾ بہ لڳايو ويندو آهي.

1. **صحيح**، 2. **غلط**

س ع3: پاڻ ۾ هڪ ٻئي جي ڪوتاهين کي معاف ڪري ڇڏيندا ڪريو. هي فرمان آهي:

1.**الله تعاليٰ جو** 2، **صلي الله عليہ وعليٰ وآلہ واصحابہ وسلم جو**

هاڻي جو ڪم: معاشري ۾ عدل ۽ انصاف جي اهميت تي ڳالھ ٻولھ ڪريو. (سڄو ڪلاس حصو وٺندو.)

گهر جو ڪم: مشق نمبر 3 ڪاپي ۾ ڪري اچو. (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪيو. جيڪي ٻار ڪنهن سبب جي ڪري گهران ڪري ڪٽي نہ آيا هجن، تن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو.)

سبق جو نالو   **عدل ۽ احسان جون مختلف صورتون**

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اجوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ ڪي يقيني بنايو.

سرگرمي:

ترغيب: شاگردن جي سابقہ معلومات جانچڻ لاءِ هيٺيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س 1: اسان پوئين پيرڊ ۾ ڇا پڙهايو هو؟

س 2: عدل ڇا آهي؟

س 3: احسان ڇا آهي؟

س 4: عدل ۽ احسان جي اهميت ڪهڙي آهي؟

حوصلو وڌائڻ ۽ اعتماد مضبوط ڪرڻ لاءِ جواب ڏيڻ تي شاگردن ڪي تعريفي ۽ ساراهہ جا جملا چئو.

سرگرمي:

سبق جي تدريس

سبق جو اعلان ڪريو. اڄ اسان سيرت طيبہ جي سلسلي ۾ عدل ۽ احسان جي مختلف صورتن جي باري ۾ پڙهنداسين.

ٻارن کان پڇو تہ عدل ۽ احسان جون ڪهڙيون شڪليون تي سگهن ٿيون؟

چار پنج جواب وٺو.

اچو سبق پڙهي معلوم ڪريون ٿا تہ واقعي ايئن آهي؟

شاگردن کي چئو، تہ آءٌ سبق پڙهندس / پڙهنديس. اوهان جون نظرون انهن سٽن تي هئڻ گهرجن جتان پڙهجي. (ڪتاب کولڻ جي هدايت ڏيو).

سبق پڙهو عنوان عدل ۽ احسان جون مختلف صورتون پڙهو.

شاگردن کان پڇو، تہ ان مان ڇا سمجهيو اٿن. انهن جي سمجهہ صحيح ۽ نيڪ ڪرڻ لاءِ اوهان پاڻ بہ شامل ٿيو.

سرگرمي:

پنجن پنجن ٻارن جا 4گروپ ٺاهيو.

استادن لاءِ هدايتون:

ٻن گروپن کي "جانبدار فيصلي" تي لکڻ لاءِ چئو. ٻين ٻن گروپن کي (اڻ ڌرئي فيصلي تي لکڻ لاءِ چئو.)

کين چئو ڪنهن ميمبر سان ڪو پيش آيل واقعو مثال طور لکو.

گهٽ ۾ گهٽ پنجن سٽن جو پيراگراف لکڻو آهي. ڪتاب سان گڏ پنهنجي سوچ به شامل ڪريو.

گروپ جو هر ميمبر ان ۾ حصو وٺي ۽ پنهنجو نظريو پيش ڪري.

انهيءَ ڪم لاءِ کين ڪجهه منٽ ڏيو.

مقرر منٽن ڪان پوءِ شاگردن کي چئو ته اهي ڪلاس ۾ پنهنجو عنوان پڙهي ٻڌائن ۽ وضاحت به پيش ڪن.

مقرر منٽن ڪان پوءِ شاگردن کي چئو. پنهنجو عنوان پڙهي ٻڌايو ۽ وضاحت به ڪيو.

ڪلاس آڏو پيش ڪرڻ لاءِ به ڪجهه وقت ڏيو.

نوٽ: شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، ته استاد ڪلاس جو چڪر لڳائيندو ۽ انفرادي مشقن جي لاءِ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو، ته جيئن هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. شاگرد ڪم مڪمل ڪندا وڃن ته سندن ڪم چيڪ ڪندا وڃو.

سرگرمي:

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، ته ڪانئن ڪجهه سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻه ممڪن جواب هوندا.

س ع1: حضور اڪرم صلي الله عليه وعلىٰ وآله واصحابه وسلم جي عدالت ۾ پنهنجي ۽ پرائي، مسلم ۽ غير مسلم، ڏاڍي ۽ هيڻي جو ڪوبه فرق نه هو.

1. صحيح، 2. غلط

س ع2: عدل اخلاق جو نالو ۽ احسان قانون جو نالو آهي.

1. صحيح، 2. غلط

هاڻي جو ڪم: عدل ۽ انصاف تي ڪو واقعو يا ڪهاڻي ياد هجي ته ٻڌايو. (پوري جماعت حصو وٺندي).

استاد شاگردن کي ڪتاب بند ڪرڻ لاءِ چئي، جن شاگردن جو ڪم اجا پورو نہ ٿيو آهي، تن کي گهران ڪري ڪٽي اچڻ جي هدايت ڪيو، تہ جيئن هو سبق چڱيءَ طرح سمجهي سگهن.
گهر جو ڪم: مشق نمبر 5 ڪاپيءَ تي ڪري ڪٽي اچو. ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪريو، جيڪي ٻار ڪنهن سبب جي ڪري ڪم ڪري ڪٽي نہ آيا آهن، انهن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو.

حسن معاشرت

سکيا جي حاصلات:

1. حسن معاشرت جو مفهوم ۽ ان جي ضرورت سمجهي سگهندا
2. سيدنا نبي ڪريم حضور اڪرم صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم جي حسن معاشرت جا ڪجھ مثال ڄاڻي سگهندا.
3. حضور ڪريم حضور اڪرم صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم جي حسن معاشرت جي روين کي پنهنجي زندگيءَ ۾ اپنائي سگهندا.

سبق جو نالو **حسن معاشرت جو مفهوم ۽ اهميت**

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اجوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بنايو.

استاد ڪلاس ۾ شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس شروع ڪندو.

سرگرمي:

ترغيب: شاگردن جي سابقہ معلومات جانچڻ لاءِ هيٺيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س1. تعلق کي چڱيءَ طرح نڀائڻ جو نالو ڇا آهي؟

س 2. ننڍن سان ڪهڙو برتاءُ ڪرڻو آهي؟

معاشرو ڇاکي چئبوآهي؟

س 4. جيڪو توهان سان ڀلائي ڪري، توهان ان سان ڀلائي ڪيو" هي ڪنهن جو چيل آهي؟

حوصلا افزائي ۽ ڀروسو وڌائڻ لاءِ درست جوابن ڏيڻ تي ساراهہ جا جملا چئو.

سرگرمي: **سبق جي تدريس**

سبق جو اعلان ڪريو. اڄ اسان سيرت طيبہ جي سلسلي ۾ حسن معاشرت جو مفهوم ۽ اهميت بابت پڙهنداسين.

ٻارن کان پڇو، تہ ڇا اوهان مان ڪو ٻڌائي سگهندو، تہ حسن معاشرت جو مفهوم ڇا ٿي سگهي ٿو؟

چار پنج جواب وٺو.

اڄو سبق پڙهي ڏسون تہ ڇا واقعي ائين آهي؟

شاگردن کي چئو، تہ اڄ سبق پڙهندس / پڙهنديس، اوهان انهن سٽن تي نظر رکو، جيڪي پڙهجن. (ڪتاب کولڻ جي هدايت ڏيو)

سبق پڙهو ’عنوان حسن معاشرت جو مفهوم ۽ ان جي اهميت‘ پڙهو.
شاگردن کان پڇو، ته اوهان ان مان ڇا سمجهيو، انهن جي سمجهه نيڪ ڪرڻ ۽ سڌارڻ لاءِ اوهان پاڻ به شامل ٿيو.

سرگرمي:

پنجن پنجن ٻارن جا چار گروپ ٺاهيو.

استاد لاءِ هدايت:

هرگروپ حسن معاشرت جومفهوم ۽ اهميت پنهنجي لفظن ۾ لکي. (نڪتن لاءِ ڪتاب مان مدد وٺي سگهجي ٿي)
پنهنجي خيالن کي گڏجي نقطن جي شڪل ڏيندا.
گروپ جو هر ميمبر ان ۾ حصو وٺندو ۽ پنهنجو نظريو پيش ڪندو.
مقرر منٽن کان پوءِ شاگرد ڪلاس ۾ پنهنجو عنوان سمجهائيندا.
ڪلاس آڏو پيش ڪرڻ لاءِ به ڪجهه منٽ مخصوص ڪيو.
نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، ته استاد ڪلاس ۾ چڪرلڳائيندو. ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو، ته ان ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته شاگرد سرگرمي جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.
مقرر منٽن کان پوءِ شاگردن جو توجهه پاڻ ڏانهن ڇڪايو ۽ ڪين عنوان جي وضاحت پيش ڪرڻ لاءِ چئو.
سندن لکيل نڪتا ٻڌو ۽ انهن جي حوصلا افزائي ڪيو.

سرگرمي: انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو، ته اهي پنهنجيون ڪاپيون ڪڍن گڏوگڏ قلم ۽ حاشيي ڪڍڻ لاءِ اسڪيل پڻ سامهون رکن، ڪين چئو ته ڪاپيءَ تي سڀ کان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکو.
استاد پنهنجي طرفان هڪ سوال ڪرڻ لاءِ ڏيندو. سوال لکڻ جي تختي تي لکو.
حسن معاشرت ۽ ان جي اهميت جي باري ۾ اوهان جيڪو پڙهيو آهي، اهو پنهنجي لفظن ۾ مختصر طور لکو. اهو ڪم ڪين پنهنجي ڪاپيءَ ۾ ڪرڻ لاءِ چئو.

(1) هن سرگرميءَ لاءِ ڪجهه منٽ مقرر ڪيو. مقرر منٽن کان پوءِسندن ڪم جانچيو، سڀني موجود شاگردن کي هينيون هدايتون ڏيو.

هر شاگرد پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي ان جو جواب لکي.
هيءَ سرگرمي اڪيلي سر ڪئي ويندي.

پرواري ساٿيءَ سان مشوري جي اجازت آهي.
مقرر منٽن کان پوءِ اوهان پنهنجو ڪم مڪمل ڪري استاد کان چيڪ ڪرايو.
نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، ته استاد ڪلاس جو چڪر لڳائيندو ۽ انفرادي مشقن لاءِ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو، ته هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته سڀ شاگرد هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. ٻار جيئن جيئن ڪم ڪندا وڃن، ته انهن جو ڪم چيڪ ڪندا وڃو.

سرگرمي:

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، ته ڪانئن ڪجهه سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻه ممڪن جواب هوندا.

س ع1. انسان جنهن معاشري ۾ رهندو آهي،ان ۾ ماڻهن سان ان جو تعلق قائم ٿي ويندو آهي، ان تعلق کي سهڻي نموني نڀائڻ کي ’حسن معاشرت‘ چئبو آهي.
1. صحيح، 2. غلط

س ع2. الله تعاليٰ پنهنجي عبادت سان گڏ ماڻهن ۽ جانورن سان سهڻي سلوڪ جو چيو آهي.
1. صحيح، 2. غلط

س ع3. جيڪو اوهان سان ٽوڙڻ چاهي اوهان ان سان جوڙيو.
. صحيح، 2. غلط

هاڻي جو ڪم: حسن معاشرت جي اهميت تي ڳالهه ٻولهه ڪريو. سڄو ڪلاس حصو وٺندو.
استاد شاگردن کي ڪتاب بند ڪرڻ لاءِ چوندو. جن شاگردن ڪم پورو نه ڪيو آهي، انهن کي ڪم گهران ڪري ڪٽي اچڻ جي هدايت ڪيو، ته اهي پنهنجي اڄ جي سبق کي چڱيءَ طرح سمجهي وٺن.
گهر جو ڪم: مشق نمبر 1 گهران ڪري ڪٽي اچو. (ٻئي ڏينهن اهو چيڪ ڪريو. جيڪي ٻار ڪنهن سبب جي ڪري ڪم نه ڪري آيا هجن. انهن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو)

سبق جو نالو **حسن معاشرت جا مختلف پهلو**

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ **گهربل مددي شيون** ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بڻايو.

استاد ڪلاس ۾ شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس ۾ تعليم شروع ڪندو.

سرگرمي:

ترغيب: شاگردن جي سابقہ معلومات جانچ لاءِ هيٺيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س 1. تعلق کي سٺي نموني نڀائڻ جو نالو ڇا آهي؟

س 2. نندين سان ڪهڙو برتاءُ ڪجي؟

س 3 .حسن معاشرت ڇاڪي چوندا آهن؟

س 4. 'جيڪو توهان سان برائي ڪري توهان ان سان ڀلائي ڪريو' هيءَ ڳالھ ڪنهن چئي آهي؟

حوصلا افزائيءَ ۽ اعتماد کي سگهارو ڪرڻ لاءِ درست جوابن ڏيڻ تي شاگردن لاءِ ساراه جا جملا ادا ڪريو.

سرگرمي: **سبق جي تدريس**

سبق جو اعلان ڪريو. اڄ اسان سيرت طيبہ جي سلسلي ۾ حسن معاشرت جا مختلف پهلو پڙهنداسين.

ٻارن کان پڇو تہ ڇا اوهان مان ڪو ٻڌائي سگهي ٿو، تہ حسن معاشرت جي پهلوءَ مان ڇا مراد آهي؟

چار پنج جواب وٺو.

اچو تہ سبق پڙهي ڏسون تہ واقعي ائين آهي؟

شاگردن کي چئو، تہ آءٌ سبق پڙهندس /پڙهنديس. اوهان پنهنجون نظرون انهن سٽن تي رکو، جيڪي پڙهجن. (ڪتاب کولڻ جي هدايت ڏيو.)

سبق پڙهو: عنوان: 'حسن معاشرت جو مفهوم ۽ ان جي اهميت' پڙهو.

شاگردن کان پڇو تہ انهن ان مان ڇا سمجهيو؟ انهن جي سمجھ جي نيڪ هئڻ جي پڪ ڪرڻ لاءِ اوهان پاڻ بہ شامل ٿيو.

سرگرمي:

پنجن پنجن ٻارن جا چار گروپ ٺاهيو. ڪين خيالن جي ڏي وٺ ڪرڻ لاءِ ڪنهن ڪليءَ جاءِ تي الڳ الڳ گروپن ۾ ويهڻ جو چئو.

استاد لاءِ هدايت:

هر گروپ کي 'حسن معاشرت جا مختلف پهلو' جي پيرا ۾ موجود ڳالهين جو خيال رکڻ جي سلسلي جي نقطن مان ڪنهن هڪ نقطي تي ڳالهائڻ بابت چيو وڃي.

پنهنجو موضوع اهي پاڻ چوندين.

پنهنجي خيالن کي گڏجي نقطن جي شڪل ڏين.

گروپ جو هر ميمبر ان ۾ حصو وٺندو ۽ پنهنجو نظريو پيش ڪندو.

ڪجهه منٽن کان پوءِ شاگرد ڪلاس ۾ پنهنجو عنوان جماعت آڏو پيش ڪندو.

پيش ڪرڻ لاءِ هر گروپ وٽ ڪجهه منٽ هوندا.

نوٽ: شاگردن جي ڪم ڪرڻ دوران استاد ڪلاس ۾ چڪر لڳائي ۽ ضرورت پوي ته مددي رهنمائي ڪري. ته هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته سڀ شاگرد سرگرمي جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

مقرر منٽن کان پوءِ شاگردن جو توجهه پاڻ ڏانهن ڇڪايو ۽ ڪين عنوان جي وضاحت پيش ڪرڻ جو چئو.

انهن جا لکيل نقطا ٻڌو ۽ انهن جي حوصلا افزائي ڪريو.

سرگرمي: **انفرادي مشق**

هاڻي شاگردن کي چئو، ته اهي پنهنجون ڪاپيون ٻاهر ڪڍن، قلم ۽ حاشيو ڪڍڻ لاءِ اسڪيل بہ سامهون رکن.

ڪين چئو: ڪاپيءَ تي مٿان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکن.

استاد پنهنجي طرفان هڪ سوال ڪرڻ لاءِ ڏيندو. سوال بليڪ بورڊ تي لکيو ويندو.

'حسن معاشرت جا مختلف پهلو' بابت اوهان جيڪو پڙهيو آهي، ان کي مختصر لفظن ۾ لکو. اهو ڪم ڪين پنهنجي ڪاپيءَ ۾ ڪرڻ لاءِ چئو.

(1) هن سرگرميءَ لاءِ ڪجهه منٽ مقرر ڪيو. مقرر منٽن کان پوءِ انهن جو ڪم جانچيو.

سڀني شاگردن کي هيٺيون هدايتون ڏيو:

هر شاگرد پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي ان جا جواب لکندو.
هيءَ سرگرمي اڪيلي طور ڪئي ويندي.
پر ۾ وينل ساٿيءَ کان مشوري وٺڻ جي اجازت آهي.
مقرر منٽن کان پوءِ پنهنجو ڪم مڪمل ڪري استاد کان چيڪ ڪرايو.
نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ۾ رڌل هجن، ته استاد ڪلاس جو چڪر لڳائي، انفرادي مشقن لاءِ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪري، ته هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته شاگرد سرگرمي جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. جيئن جيئن ٻار ڪم ڪندا وڃن، تيئن انهن جو ڪم چيڪ ڪندا وڃو.

سرگرمي:

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، ته ڪانئن ڪجهه سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻه ممڪن جواب هوندا.
انسان جنهن معاشري ۾ رهندو آهي،ان ۾ ماڻهن سان ان جو تعلق قائم ٿي ويندو آهي، ان تعلق کي س
س ع1. سهڻي نموني نڀائڻ کي 'حسن معاشرت' چئبو آهي.
1. صحيح، 2. غلط
س ع2. الله تعاليٰ پنهنجي عبادت سان گڏ ماڻهن ۽ جانورن سان سهڻي سلوڪ جو چيو آهي.
1. صحيح، 2. غلط
س ع3. جيڪو اوهان سان ٽوڙڻ چاهي اوهان ان سان جوڙيو.
1. صحيح، 2. غلط
هاڻي جو ڪم: سيرت النبي صلي الله عليہ وسلم جي روشنيءَ ۾ گهر، اسڪول، پاڙي ۾ حسن معاشرت جي صورتن تي ڳالهه ٻولهه ڪريو. (سڄو ڪلاس حصو وٺي).
استاد شاگردن کي ڪم بند ڪرڻ لاءِ چوندو. جن شاگردن جو ڪم اڌورو آهي، تن کي گهران ڪري ڪٺي اچڻ جي هدايت ڏيو. ته اهي پنهنجي اڄوڪي سبق کي چڱيءَ طرح سمجهي وٺن.
گهر جو ڪم: مشق نمبر 2 ۽ 3 گهران ڪري اچو.(ٻئي ڏينهن ان کي چيڪ ڪيو، جيڪي ٻار ڪنهن وجهه کان ڪم ڪري ڪٺي ناهن آيا، ته انهن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو.

سبق جو نالو **حسن معاشرت ۽ سيرت النبي**

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بنايو.

استاد ڪلاس ۾ شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس ۾ تعليم شروع ڪندو.

سرگرمي **سبق جي تدريس**

سبق جو اعلان ڪيو. اڄ اسان سيرت طيبہ جي سلسلي ۾ 'حسن معاشرت ۽ سيرت طيبہ' جي باري ۾ پڙهنداسين.

ٻارن کان پڇو، تہ ڇا اوهان مان ڪير ٻڌائي سگهي ٿو، تہ 'سيرت طيبہ' مان ڇا مراد آهي.

چار پنج جواب وٺو.

اڄو تہ سبق پڙهي معلوم ڪيون، تہ حسن معاشرت ۽ سيرت طيبہ اسان کي ڇا ٿا سيکارين؟

شاگردن کي چئو، تہ آءٌ سبق پڙهان ٿو/ٿي، اوهان پنهنجون نظرون انهن سٽن تي ڦيرايو، جتان پڙهايو وڃي. (ڪتاب کولڻ جي هدايت ڪيو)

سبق پڙهو، عنوان 'حسن معاشرت ۽ سيرت طيبہ'.

شاگردن کان پڇو تہ انهن انهيءَ مان ڇا سمجهيو آهي؟ انهن جي سمجهہ ٺيڪ رکڻ ۽ صحيح ڪرڻ لاءِ پاڻ بہ شامل ٿيو.

سرگرمي:

پنجن پنجن ٻارن جا چار گروپ ٺاهيو.

استاد لاءِ هدايتون:

ٻن گروپن کي 'سبق جو خلاصو' ۽ ٻن گروپن کي 'سبق جو پيغام' لکڻ لاءِ چئو.

پنهنجي خيالن کي گڏجي سڏجي نقطن جي شڪل ڏيندا.

گروپ جو هر ميمبر حصو وٺندو۽پنهنجو نظريو پيش ڪندو.

انهيءَ ڪم لاءِ ڪين ڪجهہ مقرر منٽ ڏيو.

مقرر منٽن کان پوءِ شاگرد ڪلاس ۾ پنهنجو عنوان جماعت آڏو پيش ڪن ۽ سمجهائن.

هر گروپ جي نمائندي کي ڪلاس جي آڏو اچي پنهنجا نقطا پيش ڪرڻا آهن.

انهيءَ ڪم لاءِ هر هڪ کي ڪجهہ منٽ ڏنا ويندا.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪن، تہ استاد ڪلاس ۾ چڪر لڳائي، ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪري تہ جيئن هن ڳالھ کي يقيني بنائي سگهجي، تہ سڀ شاگرد سرگرمي جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. ستن منٽن ڪانپوءِ شاگردن جوتوجهہ پاڻ ڏانهن ڇڪرايو ۽ ڪين عنوان جي وضاحت پيش ڪرڻ لاءِ چئو.انهن جي لکيل نقطن کي ٻڌو ۽ سندن حوصلاافزائي ڪيو.

سرگرمي:

انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو، تہ اهي پنهنجون ڪاپيون ٻاهر ڪڍن، گڏوگڏ لکڻ لاءِ قلم ۽ حاشيي پائڻ لاءِ اسڪيل سامهون رکون.

ڪين چئو، تہ اهي پنهنجي ڪاپين ۾ مٿان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکن.

ڪين چئو، ڪتاب ۾ موجود مشق نمبر 4 ۽ 5 پنهنجي ڪاپين ۾ ڪيو.

هن سرگرميءَ لاءِ ڪجھہ منٽ مختص ڪريو. مقرر منٽن ڪانپوءِ انهن جو ڪم چيڪ ڪيو.

موجود شاگردن کي هيٺيون هدايتون ڏيو:

هرطالب علم پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي جواب لکندو.

هيءَ سرگرمي انفرادي طور تي ڪئي ويندي.

پرسان وينل سان مشوري جي اجازت آهي.

مقرر منٽن کان پوءِ پنهنجو ڪم مڪمل ڪري استاد کان چيڪ ڪرايو.

سرگرمي: هيٺيان هدايتي جانچ سوال (ICQ) پڇو.

س ع1. پوري سرگرمي ڪيستائين آهي؟

س ع2. ڪم ڪٿي ڪرڻو آهي؟

س ع3. ڪهڙا ڪهڙا سوال ڪرڻا آهن؟

س ع4. ڪم ڪرڻ وقت ڪهڙي ڪم جي اجازت آهي.؟

س ع5. مقرر منٽن کان پوءِ اوهان ڇا ڪندؤ؟

س ع6. اوهان جو آخري ڪم ڪهڙو هوندو؟.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ۾ رڌل هجن، تہ استاد ڪلاس جو چڪرلڳائيندو ۽ انفرادي مشقن جي لاءِ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو، تہ هن ڳالھ کي يقني بنائي سگهجي، تہ سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. جيئن جيئن ٻار ڪم ڪندا وڃن، انهن جو ڪم چيڪ ڪندا وڃو.

سرگرمي

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، ته ڪانئن ڪجهه سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻه ممڪن جواب هوندا.

س ع1. معاشرتي تعلق سنيءَ طرح نڀائڻ کي 'حسن معاشرت' چوندا آهن.

1. **صحيح**، 2. **غلط**

س ع2. حسن معاشرت جي سلسلي ۾ اسلام ۾ اسان کي هيءَ به هدايت ڪئي وئي آهي ته اسان ڪنهن جو نالو نه بگاڙيون.

1. **صحيح**، 2. **غلط**

س ع3. رستي تي پنڌ يا سوار ٿي ڪٿي وڃي رهيا آهيو، ته ٽريفڪ قانونن جي پابندي ڪريو.

1. **صحيح**، 2. **غلط**

هاڻي جو ڪم: 'حسن معاشرت' جي وسعت تي ڳالهه ٻولهه ڪريو. (سڄوڪلاس حصو وٺندو)

شاگردن کي ٻڌايو ته اڄ اسان 'حسن معاشرت' عنوان مڪمل ڪيو. جن شاگردن جو ڪم پورو نه ٿيو هجي، انهن کي گهران مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڏيو، ته اهي پنهنجي اڄ جي سبق کي سنيءَ طرح سمجهي وڃن

گهر جو ڪم: 'حسن معاشرت جا فائدا ۽ نتيجا' جي عنوان تي پنجن سٽن جو مضمون لکي ڪٽي اچو. (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪيو. جيڪي ٻار ڪنهن سبب جي ڪري ڪم ڪري ڪٽي نه آيا آهن، تن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو.)

عنوان: گهريلو زندگي
سکيا جي حاصلات:

1. سيدنا رسول صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم جن جي گهريلو زندگيءَ متعلق ڄاڻي سگهندا.
2. سيدنا رسول صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم جن مڙس ۽ پيءُ ۽ ٻين رشتن جي حيثيت سان جيڪي رويا رکيا، انهن کي ڄاڻي پنهنجي زندگيءَ ۾ انهن تي عمل ڪري سگهندا.

سبق "گهريلو زندگي" جا ٽي حصا آهن. 1. اهل عيال سان ورتاءُ، 2. ٻارن سان پيار، 3. گهر جا معمولات

سبق جو نالو اهل عيال سان ورتاءُ

سرگرمي

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بنايو.

سرگرمي

ترغيب: شاگردن جي سابقہ معلومات جي جانچ لاءِ هيٺيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س 1: هڪ گهر ۾ ڪير ڪير رهندو آهي؟ (ج: ماءُ، پيءُ، ڀينر، ڀائر وغيره)

س 2: اوهان جي گهر ۾ ڪير ڪير رهندو آهي؟ (جواب: امي، ابو، ڀاءُ، ڀيڻ، پڦي وغيره)

س 3: اوهان انهن سان ڪيئن ٿا رهو؟ (ڪلي، خوش ٿي، ملي جلي رهون ٿا)

حوصلي افزائي ۽ اعتماد وڌائڻ لاءِ درست جواب ڏيڻ تي ساراهہ ۽ واکاڻ جا جملا چئو.

سبق جي تدريس

سبق جو اعلان ڪيو، اڄ اسان سيرت طيبہ جي سلسلي ۾ " گهريلو زندگي" جي باري ۾ پڙهنداسين (ڪتاب کولڻ جي هدايت)

سبق پڙهو. (سبق جي شروعات ۽ "اهل عيال سان ورتاءُ" تائين پڙهو.

شاگردن کان پڇو تہ انهن ان مان ڇا سمجهيو آهي. انهن جي سمجهہ کي صحيح رکڻ لاءِ پاڻ بہ شامل ٿيو.

شاگردن جي سمجهہ جانچڻ کان پوءِ پاڻ بہ ان جو خلاصو پيش ڪيو

سرگرمي:

پنجن پنجن شاگردن جا گروپ ناهيو.

استاد لاءِ هدايتون:

شاگردن کي عنوان ڏيو ته انسان جي سٺي يا بري هئڻ جو معيار، گھروارن سان سندس سٺو سلوڪ آهي. (بورڊ تي عنوان لکو.)

هن عنوان تحت هر گروپ کا هڪ ڳالھ مثال سميت سوچيندو، مثال پيءُ چئي ٿو، ته منهنجو پٽ يا ڌيءَ فرمانبردار آهي، ته ان جو مثال ٿيندو، ته هو سندس چيو مڃي ٿو/ٿي. ان تي عمل ڪري ٿو / ٿي.

گروپ جو هر ميمبر ان ۾ حصو وٺندو ۽ پنهنجونظريو پيش ڪندو.

صرف پنهنجي پنهنجي گروپ ۾ ڳالهائڻ ۽ مشوري ڪرڻ جي اجازت آهي.

انهي ڪم لاءِ ڪين ڪجھ منٽ ڏيو. مقرر وقت کان پوءِ هر گروپ جماعت آڏو پنهنجا پنهنجا خيال پيش ڪندو.

مقرر منٽن کان پوءِ شاگردن کي چئو، ته اهي ڪلاس ۾ پنهنجو نظريو سمجھائيندا.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، ته استاد ڪلاس ۾ چڪر هڻندو رهي ۽ ضرورت پوي، ته مددي رهنمائي ڪندورهي، ته هن ڳالھ کي يقيني بنائي سگھجي ته سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

مقرر منٽن کان پوءِ شاگردن جو پاڻ ڏانهن توجھ ڇڪايو ۽ ڪين عنوان جي وضاحت پيش ڪرڻ جو چئو.

جتي شاگردن کي ڳالھ سمجھائڻ ۾ ڏکيائي محسوس ٿئي ته سندن مدد ڪيو.

سرگرمي انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو ته پنهنجيون پنهنجيون ڪاپيون ڪڍو، گڏوگڏ لکڻ لاءِ قلم ۽ حاشيي ڪڍڻ لاءِ اسڪيل سامهون رکو. ڪين چئو ته ڪاپيءَ تي مٿان مٿان عنوان ۽ تاريخ لکو.

استاد ڪتاب جي مشق نمبر 1 جي سوالن جا جواب ڪاپيءَ ۾ حل ڪرڻ لاءِ چوندو.

هن سرگرميءَ لاءِ ڪجھ منٽ مقرر ڪيو. مقرر منٽن کان پوءِ سندن ڪم چيڪ ڪيو.

هيٺيون هدايتون ڏيو.

هر شاگرد پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي جواب لکندو.

هيءَ سرگرمي انفرادي طور ڪئي ويندي.

پرواري سان مشوري جي اجازت آهي.

مقرر منٽن کان پوءِ استاد کان پنهنجو ڪم چيڪ ڪرايو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، ته استاد ڪلاس ۾ چڪر هڻندورهي ۽ انفرادي مشقن جي لاءِ ضرورت پوي ته مددي رهنمائي ڪندو رهي، ته هن ڳالهه کي يقني بنائي سگهجي، ته سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.
شاگرد ڪم ڪندا وڃن، ته چيڪ ڪندا وڃو.

سرگرمي

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، ته ڪانئن ڪجهه سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻه ممڪن جواب هوندا.

ڪامل مومن اهو آهي، جيڪو اخلاق ۾ سيني ڪان پلو ۽ پنهنجي گهر وارن تي سڀ ڪان وڌيڪ مهربان هجي

1. صحيح، 2. غلط

پاڻ سڳورن صلي الله عليه وعلیٰ وآله واصحابه وسلم پنهنجيءَ پاڪ زالن جي حقن ۾ پوري برابري ۽ عدل جو لحاظ رکندا هئا.

1. صحيح، 2. غلط

هاڻي جو ڪم: پاڻ صلي الله عليه وعلیٰ وآله واصحابه وسلم جي گهريلو زندگي ء تي ڳالهه ٻولهه ڪريو (سڄو ڪلاس حصو وٺندو)

جن شاگردن جو ڪم پورو نه ٿيو هجي، انهن کي گهران مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڏيو، ته اهي پنهنجي اڄ جي سبق کي سٺيءَ طرح سمجهي وڃن.
گهر جو ڪم: مشق نمبر 2 ۽ 3 گهران حل ڪري ڪٽي اچو. (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪيو. جيڪي ٻار ڪنهن سبب ڪم ڪري ڪٽي نه آيا آهن، تن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو.)

سبق جو نالو   ٻارن سان پيار ’گھر جا معمولات‘

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اجوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گھربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بنايو.
استاد ڪلاس ۾ شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس شروع ڪندو.
شاگردن جي سابقه معلومات جي جانچ لاءِ هيٺيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نه ڏئي سگھن، ته پاڻ جواب ڏيو.
س 1: پوئين پيرڊ ۾ اوهان هڪ عنوان هيٺ گروپ ۾ خيال پيش ڪيا هئا، ڇا ان عنوان کي ورجائي سگھو ٿا؟ (ج: انسان جي سٺي يا بري هئڻ جي جانچ جو معيار ان جو گھروارن سان سٺو سلوڪ آهي)
س 2: ڇا پنهنجا خيالات اوهان ورجائي سگھو ٿا؟ (هر گروپ کان سندن خيال جو ورجاءُ ڪرايو.)
حوصلي افزائي ۽ اعتماد وڌائڻ لاءِ درست جوابن ڏيڻ تي شاگردن لاءِ ساراهه ۽ واکاڻ جا جملا چئو.
سرگرمي   سبق جي تدريس
سبق جو اعلان ڪيو. اڄ اسان سيرت طيبه جي سلسلي ۾ ’ٻارن سان پيار‘ ’گھر جا معمولات‘ جي باري ۾ پڙهنداسين.
شاگردن کي چئو ته آءٌ سبق پڙهندس / پڙهنديس، اوهان پنهنجون نظرون انهن سٽن مٿان وجهو، جيڪي پڙهيون وڃن. (ڪتاب کولڻ جي هدايت)
سبق پڙهو. ٻارن سان پيار‘ ’گھر جا معمولات‘
شاگردن کان پڇو، ته انهن ان مان ڇا سمجھيو آهي؟ سندن سمجھ جي سڌاري ۽ اصلاح لاءِ اوهان پاڻ به شامل ٿيو.
سرگرمي:
استاد لاءِ هدايت:
پنجن پنجن ٻارن جا گروپ ٺاهيو.
شاگردن کي گروپ جي شڪل ۾ ويهاريو ۽ هر گروپ کي هڪ چارٽ پيپر ڏيو.
انهن کي چئو ته هاڻي جيڪو پاڻ پڙهيو آهي، ان مطابق جيڪي ڳالهيون اوهان جي ذهن ۾ اچن ٿيون، سي هن ڪاغذ تي لکو.
گروپ ۾ پاڻ ۾ مشوري سان پنهنجا نقطا لکو.
انهيءَ ڪم لاءِ ڪجھه منٽ مقرر ڪريو.

مقرر منٽن کان پوءِ پنهنجا خيال ڪلاس ۾ پيش ڪريو.

انهن جون ڳالهيون ٻڌو ۽ انهن جي حوصلي افزائي ڪيو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ۾ رڌل هجن ته استاد ڪلاس ۾ چڪر هڻندو، ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو، ته جيئن ان ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته شاگرد سرگرمي جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

مقرر منٽن کان پوءِ شاگردن جو توجهه پاڻ ڏانهن ڇڪايو ۽ انهن کي عنوان جي وضاحت ڪرڻ جو چئو.

جتي شاگردن کي پنهنجي ڳالهه سمجهائڻ ۾ ڏکيائي محسوس ٿئي، ته انهن جي مدد ڪريو.

سرگرمي انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو، ته پنهنجون ڪاپيون ٻاهر ڪڍن گڏوگڏ لکڻ لاءِ قلم ۽ حاشيي پائڻ لاءِ اسڪيل به سامهون رکن.

ڪين چئو، ته ڪاپيءَ تي مٿان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکو.

ڪين چئو، ته انهن ڪمن جي فهرست ٺاهيو، جن سان اسڪول جو ماحول وڻندڙ بنجي.

ان سرگرميءَلاءِ ڪجهه منٽ مخصوص ڪريو. مقرر منٽن ڪانپوءِ ڪم چيڪ ڪريو.

موجود شاگردن کي هيٺيون هدايتون ڏيو:

هر شاگرد پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي ان جا جواب لکندو.

هيءَ سرگرمي اڪيلي سر ڪئي ويندي.

پر ۾ ويٺل سان مشوري ڪرڻ جي اجازت آهي.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ۾ رڌل هجن، ته استاد ڪلاس جو چڪر لڳائي ۽ انفرادي مشقن جي لاءِ ضرورت پوڻ تي معاون رهنمائي ڪري، ته جيئن هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. ٻار ڪم ڪندا وڃن، ته انهن جو ڪم چيڪ ڪندا وڃو.

آخر ۾ سبق جو خلاصو پاڻ پڙهي ٻارن کي سمجهايو.(سبق ۾ موجود آهي)

سرگرمي

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، تہ ڪانئن ڪجھ سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻہ ممڪن جواب هوندا.

س ع1. صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم فرمايو: "اوهان مان سڀني مان ڀلو اهو آهي، جيڪو پنهنجي گهروارن لاءِ ڀلو آهي."

1. **صحيح** 2. **غلط**

س ع2. پاڻ سڳورن صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم جي پٽ ابراهيم کي مديني منوره جي مٿئين حصي جي هڪ گهر ۾ رضاعت لاءِ رکيو ويو هو.

1. **صحيح** 2. **غلط**

س ع3. پاڻ سڳورا صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم جڏهن گهران ٻاهرويندا هئا، تہ گهروارن کي خدا حافظ چوندا هئا.

1. **صحيح** 2. **غلط**

س ع4. پاڻ سڳورن صلي الله عليہ وعلیٰ وآلہ واصحابہ وسلم جو نظريو هي هو، تہ اهڙي زندگي گذاري وڃي جيئن هڪ مسافر گذاريندو آهي.

1. **صحيح،** 2. **غلط**

هاڻي جو ڪم: نبي ڪريم صلي الله عليہ وعلي وآلہ واصحابہ وسلم جي سادي زندگي ۽ ان تي عمل ڪرڻ جي باري ۾ ڳالھ ٻولھ ڪيو. (پورو ڪلاس حصو وٺي)

استاد شاگردن کي ڪتاب بند ڪرڻ لاءِ چوندو. جن شاگردن جو ڪم اڌورو آهي، انهن کي گهران پورو ڪري اچڻ جي هدايت ڪندؤ تہ جيئن اهو پنهنجي سبق کي چڱيءَ طرح سمجهي وڃي.

گهر جو ڪم: مشق نمبر 4 گهران حل ڪري ڪٺي اچو. (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪريو. جيڪي ٻار ڪنهن سبب ڪم نہ ڪري آيا هجن انهن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو.

باب ڇوٿون: اخلاق ۽ ادب
امر بالمعروف ۽ نهي عن المنڪر
سکيا جي حاصلات:

1. امر بالمعروف ۽ نهي عن المنڪر جو مفهوم ۽ اهميت بيان ڪري سگهندا.
2. امر بالمعروف ۽ نهي عن المنڪر کي پنهنجي زندگيءَ جو معمول بنائي سگهندا.

باب اخلاق ۽ آداب ۾ ٽي عنوان آهن. (1) امر بالمعروف ۽ نهي عن المنڪر، (2) ڪسب حلال (3) نظم، ضبط ۽ قانون جو احترام

سبق جو نالو اخلاق ۽ آداب جو تعارف،
سرگرمي
سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بنايو.

استاد ڪلاس ۾ شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس شروع ڪندو.

شاگردن جي سابقہ معلومات جي جانچ لاءِ هيٺيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س 1: پوئين سبق ۾ اوهان ڇا ڄاڻي سگهيا. (حضور اڪرم صلي الله عليہ وعلي وآلہ واصحابہ وسلم جي گهريلو زندگي)

س 2: پاڻ سڳورن صلي الله عليہ وعلىٰ وآلہ واصحابہ وسلم جي گهريلو زندگيءَ مان اوهان ڇا سمجهيو؟ (پاڻ سڳورن صلي الله عليہ وعلىٰ وآلہ واصحابہ وسلم جو گهروارن سان، ٻارن سان ۽ جانورن سان سهڻو سلوڪ)

س 3: اوهان سهڻي سلوڪ کي ٻيو ڪهڙو نالو ڏئي سگهو ٿا؟ (اخلاق)

حوصلي افزائي ۽ اعتماد وڌائڻ لاءِ درست جوابن ڏيڻ تي تعريف ۽ واکاڻ جا لفظ چئو.

ڪين، ٻڌايو تہ سهڻا اخلاق، سٺا آداب ناهن ٿا.

اسان لاءِ اسلامي تعليم، جيڪا قرآن ۽ صلي الله عليہ وعلىٰ وآلہ واصحابہ وسلم جي ذريعي اسان تائين پهتي آهي، ان تي عمل ڪرڻ ضروري آهي.

سرگرمي سبق جي تدريس

استاد لاءِ هدايت:

سبق جو اعلان ڪيو.

ٻارن کان پڇو، سبق جي عنوان مان اوهان جي ذهن ۾ ڇا ٿو اچي؟

چار پنج جواب وٺو.

اڄ تہ سبق ٿا پڙهون ۽ "اخلاق ۽ آداب" جو مفهوم ڄاڻون ٿا. (اعلان سبق ۽ ڪتاب کولڻ جي هدايت)

شاگردن کي چئو آءٌ سبق پڙهندس /پڙهنديس، اوهان پنهنجون نظرون انهن سٽن تي رکو، جيڪي پڙهيون وڃن.

انهن جي جوابن جي صحيح ڪرڻ لاءِ چوٿين باب جي تعارف ۾ موجود اخلاق ۽ آداب جو مفهوم پڙهي سمجهايو.

جانچ لاءِ زباني تصوراتي جانچ سوال (ICCQS) پڇو:

س 1: اخلاق جي لفظي معنيٰ ڇا آهي. (ج: پڪي عادت، خوبي، رويو ۽ طريقو)

س 2: آداب جي معنيٰ ڇا آهي؟ (ج: تهذيب، شائستگي، سليقو ۽ وٽندڙ انداز)

س 3: اخلاق جي باري ۾ اسلام جو ڇا اصول آهي؟ (ج: هڪ مسلمان کي اخلاق جو دامن ڪڏهن بہ نہ ڇڏڻ گهرجي.

سرگرمي

پنجن پنجن ٻارن جا گروپ ٺاهيو.

استاد لاءِ هدايتون:

ڪلاس گروپن ۾ ورهايو.

هر گروپ کي چئو تہ اهي ڪاپيءَ تي اخلاق ۽ آداب جو مفهوم ۽ مقصد لکن.

ان ڪم لاءِ ڪجھ منٽ مقررڪيو.

ڪين چئو: سڀ گروپ الڳ الڳ ٿي ڪنهن ڪليءَ جڳھ تي ويهي وڃن

هيٺيان هدايتي جانچ سوال (ICQ) پڇو.

انهيءَ وچ ۾ ڪلاس جو چڪر هڻي ڏسو، تہ ڇا سڀ شاگرد گروپن ۾ ڪم ڪري رهيا آهن ۽ سڀ ان ۾ حصو وٺي رهيا آهن.

ضرورت وقت پنهنجي مدد جي آڇ بہ ڪريو.

مقرر ٽائيم کان پوءِ شاگردن جو پاڻ ڏانهن توجھ ڇڪي ڪين چئو تہ گروپ جو ڪو هڪ نمائندو پنهنجا لکيل نقطا ڪلاس آڏو اچي پڙهي.

انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو، تہ پنهجون ڪاپيون ۽ لکڻ لاءِ قلم ۽ حاشي چاڙهڻ لاءِ اسڪيل سامهون رکن.
ڪين چئو، تہ ڪاپيءَ تي مٿان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکو.
بورڊ تي 'منهنجا اخلاق ۽ منهنجا آداب' جي عنوان تحت بہ ڪالم ٺاهيو ۽ شاگردن کي چئو تہ اهي انهن ڪالمن ۾ پنهنجي اخلاق ۽ آدابن بابت چند نقطا لکن.

منهنجا اخلاق	منهنجا آداب

(1) هن سرگرميءَلاءِڪجهہ منٽ مقرر ڪيو.
شاگردن کي هيٺيون هدايتون ڏيو.
هر طالب علم پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي هن عنوان هيٺ لکندو.
هيءَ سرگرمي انفرادي طور ڪئي ويندي.
پرواري سان مشورو ڪرڻ جي اجازت ناهي.
مقرر منٽن ڪان پوءِ ڪم مڪمل ڪري استاد کي ڏيکاريو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ۾ رڌل هجن، تہ استاد ڪلاس جو چڪر لڳائي ۽انفرادي مشقن جي لاءِ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪري تہ ان ڳالهہ کي يقيني بنائي سگهجي تہ سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. جيئن ڪم ڪندا وڃن، تہ انهن جو ڪم چيڪ ڪندو وڃجي. (ڪاپيون چيڪ ڪري وٺجن.)

سرگرمي

پڇاڻي

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، تہ ڪانئن ڪجهہ سوال پڇيا ويندا، جن جا بہ ممڪن جواب هوندا.

اخلاق خلق جوجمع آهي. 1. صحيح، 2. غلط

آداب ادب جو جمع آهي. 1. صحيح، 2. غلط

اوهان مان بهترين ماڻهو اهي آهن، جيڪي پنهنجي اخلاق ۾ ٻين ڪان بهتر آهن.

1. صحيح، 2. غلط

هاڻي جو ڪم: ساراهيل اخلاقن ۽ بچڙن اخلاقن بابت ڪلاس ۾ ڳالهہ ٻولهہ ڪيو، (سڄو ڪلاس حصو وٺي.)

استاد شاگردن کي ڪتاب بند ڪرڻ جو چوندا، جن شاگردن جو ڪم اڌورو آهي، انهن کي گهران مڪمل ڪري اچڻ جي هدايت ڪندا، ته هو اڄ جو سبق چڱيءَ طرح سمجهي وڃن.

گهر جو ڪم: ”اوهان ۾ بهترين اهي ماڻهو آهن، جيڪي پنهنجي اخلاق ۾ ٻين کان بهتر آهن“، هي رسول الله صلي الله عليہ وعلي آلہ واصحابہ وسلم جي حديث آهي. ڇا اوهان جي آس پاس ڪو اهڙو شخص، آهي جيڪو اخلاقن ۾ سڀني کان بهتر هجي؟. ان جي اخلاق جون چند ڳالهيون لکو. (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪريو. جيڪي ٻار ڪنهن سبب جي ڪري ڪم نہ ڪري آيا هجن انهن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو.)

سبق جو نالو   امر بالمعروف ۽ نهي عن المنڪر

سرگرمي

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بنايو.

شاگردن کان سندن سابقہ شاگردن جي جانچ لاءِ هينيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س ع 1: ڪلهہ جڏهن اوهان پنهنجي ڪاپيءَ ۾ بہ ڪالم ناهي اخلاق ۽ آداب لکي رهيا هئا تہ ان وقت اوهان ڇا سوچي رهيا هئا؟ (ج: ڪجهہ ڪم ڪرڻ گهرجن ڪجهہ نہ. يا ان سان ملندڙ جلندڙ جواب بہ اچي سگهي ٿو.)

س ع 2: اوهان اهو ڇو سوچيو، تہ مون کي پنهنجا سنا آداب ئي لکڻ گهرجن؟ (ج: مون کي هيءَ ڳالهہ سٺي ٿي لڳي، تہ سڀ منهنجي باري ۾ سٺي راءِ قائم ڪن. ان سان ملندڙ جلندڙ جواب بہ اچي سگهن ٿا.)

حوصلا افزائي ۽ اعتماد وڌائڻ لاءِ درست جواب ڏيڻ تي شاگردن لاءِ ساراهہ ۽ واکاڻ جا لفظ چوڻ گهرجن.

سبق جي تدريس

استاد لاءِ هدايت:

سبق جو اعلان ڪريو.

ترغيب: ٻارن کي چئو، جڏهن اسان ڪنهن شئي جي باري ۾ پڙهون ٿا، تہ اسان کي ان جو مفهوم معلوم هئڻ ضروري آهي.

ان جو مفهوم معلوم ڪرڻ ڇو ضروري آهي؟

چار پنج جواب وٺو.

اڄو تہ ڏسون سبق ۾ امر بالمعروف ۽ نهي عن المنڪر جو ڪهڙو مفهوم ٻڌايو ويو آهي.

سرگرمي: شاگردن کي چئو، تہ آءٌ سبق پڙهان ٿو/ ٿي، اوهان پنهنجون نظرون انهن سٽن مٿان رکو. جيڪي پڙهيون ٿيون وڃن ڪتاب کولڻ جي هدايت)

سبق جي پيرا پڙهو شاگردن کان پڇو تہ انهن ڇا سمجهيو.

ڪجهہ شاگردن جا جواب ٻڌو.

جوابن جي صحيح ڪرڻ ۽ درست ڪرڻ لاءِ انهيءَ عنوان کي سمجهايو. ڪين ٻڌايو ته هر ڪم ۽ هر ڳالهه ڪنهن نه ڪنهن اهميت جي حامل هوندي آهي. ساڳيءَ طرح امر بالمعروف ۽ نهي عن المنڪر جي پڻ اهميت آهي. ڏسون ٿا ته ان جي ڪهڙي اهميت آهي؟

امربالمعروف ۽ نهي عن المنڪر جي اهميت واضح ڪيو ۽ حديثون سمجهايو.

سرگرمي جزوي جائزو. تصور جي جانچ لاءِ زباني تصوراتي جانچ سوال (ICQ) پڇو.

س1: قيامت تائين اجتماعي طور مسلم امت مٿان ڪهڙي ڳالهه فرض آهي. (ج: اهي هڪ ٻئي کي ۽ امت مسلمه کي اسلامي تعليمات کان آگاهه ڪندا رهندا.)

س 2: ڪهڙين ڳالهين جو حڪم ڪنداسين ۽ ڪهڙين ڳالهين کان روڪينداسين؟

(ج: سٺين ڳالهين جو حڪم ۽ برين ڳالهين کان روڪينداسين.)

س 3: سورة آل عمران جي آيت نمبر 104 ۾ الله تعاليٰ ڇا فرمايو آهي؟ (۽ توهان ۾ هڪ جماعت اهڙي هئڻ گهرجي جيڪا ماڻهن کي نيڪيءَ طرف سڏي ۽ سٺن ڪمن ڪرڻ جو حڪم ۽ برن ڪمن کان منع ڪري.

س 4: سورة آل عمران آيت نمبر 110 ۾ الله تعاليٰ ڇا فرمايو آهي؟ (مؤمنو! اوهان بهترين امت آهيو، جنهن کي ماڻهن جي هدايت لاءِ ميدان ۾ لاٿو ويو آهي، ته اوهان نيڪ ڪم ڪرڻ جو چئو ۽ برن ڪمن کان منع ڪريو ٿا.)

س 5: امر بالمعروف نهي عن المنڪر ۽ جي باري ۾ ڪهڙي حديث آهي؟ (نيڪيءَ جو حڪم ڏيڻ صدقو ۽ برائيءَ کان روڪڻ به صدقو آهي).

سرگرمي گروپ ورڪ:

استاد لاءِ هدايت:

ڪلاس کي گروپن ۾ ورهايو.

لکڻ واري تختيءَ تي عنوان لکو: ”اوهان کي نيڪيءَ جي هدايت ضرور ڪرڻي پوندي ۽ برائيءَ کان ضرور روڪڻو پوندو“. هي لفظ حضور اڪرم صلي الله عليه وعلي آله واصحابه وسلم خطبي حج جي موقعي تي فرمايو.

چند حڪمت عمليون لکو، جن سان اوهان نيڪيءَ جي هدايت ۽ برائيءَ کان روڪڻ جي ڪوشش ڪندؤ. ڪين چئو، ته سڀ گروپ الڳ الڳ تي ڪنهن ڪليءَ جڳهه تي ويهي رهو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، ته استاد ڪلاس جو چڪر لڳائي ۽ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪري، ته هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته شاگرد هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

مقرر منٽن کانپوءِ شاگردن جو توجهہ پاڻ ڏانهن ڇڪرايو، جماعت کي گڏ ڪيو ۽ هر گروپ جي ڪنهن نمائندي کان ان جا نقطا ڪلاس آڏو بيان ڪرائڻ لاءِ چئو.

سرگرمي انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو اهي پنهنجون ڪاپيون ٻاهر ڪڍن، گڏوگڏ لکڻ لاءِ قلم ۽ حاشيا چاڙهڻ لاءِ اسڪيل سامهون رکن. تہ ڪين چئو ڪاپيءَ تي مٿان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکن.

ڪتاب ۾ موجود مشق نمبر 1 جا سوال نمبر 1 ۽ 2 ڪاپيءَ ۾ حل ڪرڻ لاءِ چئو.

(1) هن سرگرميءَ لاءِ ڪجهہ منٽ مقرر ڪيو.

سڀني شريڪ شاگردن کي هيٺيون هدايتون ڏيو:

هر شاگردپنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي ان جا جواب لکندو.

ڪتاب کولڻ جي اجازت ناهي.

هيءَ سرگرمي انفرادي طور تي ڪئي ويندي.

پرواري ساٿيءَ سان مشوري جي اجازت آهي.

مقرر منٽن کان پوءِ اوهان پنهنجو ڪم مڪمل ڪري استاد کي ڏيکاريو.

مشق ڪري استاد کان چيڪ ڪرايو.

نوٽ: شاگرد ڪم ڪري رهيا هجن، تہ استاد ڪلاس جو چڪر هڻي ۽ انفرادي مشقن لاءِ ضرورت پوي، تہ مددي رهنمائي ڪري، تہ اها ڳالهہ يقيني ٿئي تہ سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

ان دوران ڪم مڪمل ڪرڻ وارن شاگردن جو ڪم چيڪ ڪري وٺو.

سرگرمي

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، تہ ڪانئن ڪجهہ سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻہ ممڪن جواب هوندا.

جيترين امتون پيدا ٿيون، انهن ۾ اوهان بهترين امت آهيو، ڇاڪاڻ تہ اوهان؟

(1) نماز پڙهو ٿا. (2) نيڪيءَ جو حڪم ڪيو ٿا ۽ برائيءَ کان جهليو ٿا.

حجتہ الوداع جي خطبي ۾ حضور صلي الله عليہ وآلہ واصحابہ وسلم فرمايو هو، تہ جيڪو حاضر آهي اهو؟

(1) غائب تائين منهنجو پيغام پهچائي. (2)* غائب تائين منهنجا سلام پهچائي.

امر بالمعروف جو مطلب آهي؟

(1) مشهور ڪم ڪرڻ (2) نيڪيءَ جو حڪم ڏيڻ

هاڻي جو ڪم: شاگرد معاشرتي برائين جي باري ۾ جماعت ۾ ڳالھ ٻولھ ڪن (پوري جماعت حصو وٺي)

گھر جو ڪم مشق نمبر 3 4 ڪاپين تي گھران حل ڪري ڪٽي اچو. (ٻئي ڏينھن ڪم چيڪ ڪيو. جيڪي ٻار ڪنھن سبب جي ڪري ڪم ڪري ڪٽي نہ آيا آھن، انھن کي مڪمل ڪرڻ جي ھدايت ڏيو) استاد شاگردن کي ڪتاب نيڻ لاءِ چوندو، جن شاگردن جو ڪم اڌ ۾ رھيل آھي، انھن کي گھران پورو ڪري ڪٽي اچڻ جو چوندو، تہ جيئن سبق چڱيءَ طرح سمجھ ۾ اچي وڃي.

سبق جو نالو　　　　**امر بالمعروف ۽ نهي عن المنڪر**

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بڻايو.

شاگردن جي سابقہ معلومات جي جانچ لاءِ هيٺيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س 1: اسان پوئين اسلاميات جي پيرڊ ۾ ڇا پڙهيو هو؟. (ج: امربالمعروف ۽ نهي عن المنڪر)

س 2: امر بالمعروف ۽ نهي عن المنڪر ڇا آهي؟ (ج: نيڪيءَ جي دعوت ڏيڻ ۽ برائيءَ کان روڪڻ)

س 3: اوهان امر بالمعروف ۽ نهي عن المنڪر جي سبق ۾ ڪهڙي ڪهڙي سرگرمي ڪئي هئي؟ (گروپ ۾ ۽ انفرادي طور ڪم ڪيو هو. پنهنجو ڪم ڪلاس ۾ پيش ڪيو هو.)

حوصلا افزائي ۽ اعتماد وڌائڻ لاءِ جواب ڏيڻ تي ساراهہ ۽ واکاڻ جا جملا چئو.

سرگرمي　　　**سبق جي تدريس**

سبق جو اعلان ڪيو. اڄ اسان اخلاق ۽ آداب جي سلسلي ۾ 'امر بالمعروف ۽ نهي عن المنڪر' جي باري ۾ بحث ڪنداسين. ٻارن کان پڇو، تہ اهي هن بحث کي ڪهڙي انداز سان پيش ڪري سگهندا.

چار پنج جواب وٺو.

ڪجهہ پنهنجون تجويزون ڏين ۽ شاگردن کي چئو: هي بحث هڪ مضمون لکڻ جي انداز ۾ ٿيندو.

چار گروپ ٺاهيو.

استاد لاءِ هدايت:

هرگروپ کي چارٽ پيپر ڏيو.

سبق جي مشقن ۾ موجود 'استادن لاءِ هدايت' جي حصي ۾ موجود نقطو نمبر 2 عنوان هرگروپ ۾ ورهائي ڇڏيو.

گروپ جو هر ميمبر ان ۾حصو وٺندو ۽ پنهنجو نظريو پيش ڪندو.

انهيءَ ڪم لاءِ ڪين ڪجهہ منٽ مقرر ڪري ڏيو.

مقرر منٽن کان پوءِ شاگردن کي چئو اهي جماعت ۾ پنهنجا نظريا پيش ڪن ۽ ان جو تفصيل بہ سمجهائن.

نوٽ: شاگرد ڪم ۾ رڌل هجن، تہ استاد ڪلاس ۾ چڪر لڳائيندو ۽ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو، تہ هن ڳالهہ کي يقيني بنائي سگهجي، تہ سڀ شاگرد سرگرمي جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

مقرر منٽن کان پوءِ شاگردن جو توجهه پاڻ ڏانهن ڇڪايو ۽ ڪين عنوانن جي وضاحت پيش ڪرڻ لاءِ چئو.

سرگرمي

جائزو

شاگردن کي چئو، ته اهي پنهنجو پنهنجو چارٽ ڪلاس ۾ ڪٿي لڳائي ڇڏين.

هاڻي سيني شاگردن کي چئو، ته هي هڪ ٻئي جو چارٽ پڙهن.

هاڻي جو ڪم: شاگرد امر بالمعروف ۽ نهي عن المنڪر جي نچوڙ تي جماعت ۾ ڳالهه ٻولهه ڪن.

(سڄو ڪلاس حصووٺي)

استاد شاگردن کي ڪتاب بند ڪرڻ لاءِ چوندا. جن شاگردن جو ڪم اڌوروآهي، انهن کي گهران ڪم ڪري اچڻ لاءِ چوندا. ته اجوڪو سبق ڪين چڱيءَ طرح سمجهه ۾ اچي وڃي.

عنوان: ڪسب حلال

سکيا جي حاصلات	**ذريعا**
ڪسب حلال جو مفهوم، اهميت ۽ صورتون ڄاڻي سگهندا.	ڪتاب
حلال ۽ حرام ۾ فرق سمجهي زندگيءَ ۾ حلال اختيار ڪرڻ ۽ حرام کان پرهيز ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا.	ٽيچر گائيڊ (استادن لاءِ) ڪاپي (شاگردن لاءِ)

سبق جو نالو ڪسب حلال

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اجوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بڻايو.

استاد ڪلاس ۾ شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس شروع ڪندو.

سرگرمي

ترغيب: شاگردن کان سندن سابقہ معلومات جي جانچ لاءِ هينيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س 1: زندگيءَ جون ڪھڙيون ضرورتون آھن؟ (ج: مختلف جوابن ۾: کاڌو پيتو، رھڻ ڪرڻ، ميل جول، گھر ٻار وغيره)

س 2: ڪائڻ پيئڻ لاءِڪھڙا ڪھڙا ذريعا تمام ضروري آھن. (روزي، روزگار)

س 3: روزگار ڇا آھي؟ (آمدنيءَ جو ذريعو)

حوصلا افزائي ۽ اعتماد وڌائڻ لاءِ درست جواب ڏيڻ تي شاگردن ساراھ ۽ واکاڻ جا جملا چئو.

علم جي تدريس

سبق جو اعلان سبق جي شروعات ھڪ سرگرميءَ سان ڪيو.

علم جي تدريس

سرگرمي ترغيب: (گروپ ورڪ)

پنجن پنجن ٻارن جا چار گروپ ناھيو.

استاد لاءِ ھدايتون:

شاگردن کي چئو، تہ اھي آمدني حاصل ڪرڻ جي مختلف ذريعن جي فھرست ناھن.

گھٽ ۾ گھٽ ڏھ ذريعا لکڻ ضروري آھن.

گروپ جو ھر ميمبر ان ۾ حصو وٺندو ۽ پنھنجو نظريو پيش ڪندو.

ھن ڪم لاءِ ڪين ڪجھ منٽ ڏيو.

مقررمنٽن کان پوءِ شاگردن کي چئو، تہ اھي ڪلاس ۾ پنھنجي فھرست پڙھي ٻڌائن ۽ وضاحت بہ ڪن (گروپ مان ڪو ھڪ شاگرد يا جيئن پيش ڪرڻ گھرن)

نوٽ: جڏھن شاگرد ڪم ۾ رڌل ھجن، تہ استاد ڪلاس ۾ چڪر ھڻندو، ضرورت پوڻ تي مددي رھنمائي ڪندو، تہ ھيءَ ڳالھہ يقيني بنائي سگھجي، تہ سڀ شاگرد سرگرمي جي ھدايتن تي عمل ڪري رھيا آھن.

مقرر منٽن کان پوءِ شاگردن جو توجھہ پاڻ ڏانھن ڇڪايو ۽ ڪين عنوان جي وضاحت پيش ڪرڻ لاءِ چئو.

جڏھن سڀ گروپ وضاحت ڏئي وٺن تہ چند سوال ڪيو.

س 1: ھن فھرست ۾ ڪو اھڙو ڪم آھي، جنھن جو ڪرڻ مناسب ناھي؟

س 2: ھن فھرست ۾ ڪو اھڙو ڪم ڇو ڪونھي؟

انھن جا جواب ٻڌو، وضاحت ڪيو ۽ انھن جي حوصلا افزائي ڪيو.

سرگرمي انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو، تہ اهي پنهنجون ڪاپيون ٻاهر ڪڍن، گڏوگڏ لکڻ لاءِ قلم ۽ حاشيو لڳائڻ لاءِ اسڪيل سامهون رکن.

ڪين چئو، تہ ڪاپيءَ تي مٿان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکو.

بليڪ بورڊ تي هڪ عنوان لکو، آءٌ وڏو ٿي .... جو پيشو اپنائيندس/اپنائيندس.

(1) هن سرگرميءَ لاءِ ڪجهہ منٽ مقرر ڪيو، مقرر منٽن کان پوءِ انهن جو ڪم چيڪ ڪيو.

شاگردن کي هيٺيون هدايتون ڏيو.

هر شاگرد پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي پنهنجو پيشو لکندو ۽ ان کي چونڊڻ جا سبب لکندو ۽ سنائي يا برائي لکندو.

هيءَ سرگرمي اڪيلي سر ڪئي ويندي.

مقرر منٽن کان پوءِ جيترن شاگردن لکي ورتو هجي، اهي پنهنجا خيال ڪلاس آڏو پيش ڪن.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم شروع ڪن، تہ استاد کي ڪلاس ۾ چڪر لڳائڻ گهرجي، انفرادي مشقن لاءِ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪيو، تہ هن ڳالهہ کي يقيني بنائي سگهجي، تہ سرگرميءَ جي هدايتن تي سڀ شاگرد عمل ڪري رهيا آهن. ٻار ڪم ڪندا وڃن، تہ انهن جو ڪم چيڪ ڪندا وڃو.

پڄاڻي

ڪم ڪري وٺڻ کان پوءِ شاگردن کان واري واري سان سندن خيالات معلوم ڪيو، سڄي ڪلاس کي چئو تہ ڳالهہ غور سان ٻڌن.

هاڻي جو ڪم: ڪسب حلال تي ڪلاس ۾ ڳالهہ ٻولهہ ڪيو. (سڄو ڪلاس حصوونئي)

گهر جو ڪم: ڪتاب ۾ موجود مشق نمبر 1 ۽ 2 گهران حل ڪري ڪٽي اچڻ لاءِ ڪين چئو (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪيو. جيڪي ٻار ڪنهن سبب جي ڪري ڪم ڪري ڪٽي نہ آيا آهن انهن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو.)

سبق جو نالو ڪسب حلال

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اجوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بنايو.

استاد ڪلاس ۾ شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس شروع ڪندو.

سرگرمي

ترغيب: شاگردن کان سندن سابقہ معلومات جي جانچ لاءِ هيٺيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س 1: اسان پوئين اسلاميات جي پيرڊ ۾ ڇا ڪيو هو؟

س2: مختلف ڏڻن جا نالا ٻڌايو؟

س 3: اوهان کي ڪهڙو ڏڻ پسند هو؟

حوصلاافزائي ۽ اعتماد وڌائڻ لاءِ درست جواب ڏيڻ تي شاگردن لاءِ تعريفي جملا ادا ڪريو.

سبق جي تدريس

سبق جو اعلان ڪريو. اڄ اسان اخلاق ۽ آداب جي سلسلي ۾ ڪسب حلال بابت ڪجھ وڌيڪ پڙهنداسين.

ٻارن کان پڇو ڇا ڪنهن کي حلال جي معنيٰ معلوم آهي؟

چار پنج جواب وٺو.

اچو سبق پڙهي معلوم ڪريون، تہ ان جو مفهوم ڇا آهي؟

شاگردن کي چئو، آءٌ سبق پڙهندس / پڙهنديس. اوهان پنهنجون نظرون انهن سٽن ۾ وجهو جيڪي پڙهبيون وڃن. ڪتابن کولڻ جي هدايت)

پورو سبق پڙهو. (شاگرد ان سلسلي ۾ ڪالهوڪو ڪم ڪري ڪافي معلومات حاصل ڪري چڪا آهن)

شاگردن کان پڇو، تہ انهن ان مان ڇا سمجهيو، انهن جي سمجھ جي سڌاري ۽ صحيح ڪرڻ لاءِ اوهان پاڻ بہ شامل ٿيو.

سرگرمي: گروپ

پنجن پنجن ٻارن جا چار گروپ ناهيو.

استاد لاءِ هدايتون:

چئني گروپن کي هيٺئين طريقي سان عنوان حوالي ڪيو.

1: ڪسب حلال جي معنيٰ ۽ مفهوم ۽ ذريعا

2: ڪسب حلال جي اهميت

3: ڪسب حلال جي تاڪيد جو وجھ

: ڪسب حلال جي برڪت

گهٽ ۾ گهٽ پنجن سٽن جو پيرگراف لکڻو آهي، ڪتاب سان گڏوگڏ پنهنجي سوچ بہ شامل ڪريو.

گروپ جو هر ميمبر ان ۾ حصو وٺندو ۽ پنهنجو نظريو پيش ڪندو.

انهيءَ ڪم لاءِ ڪين ڪجهه منٽ ڏيو.

مقرر منٽن کان پوءِ شاگردن کي چئو ته اهي ڪلاس ۾ پنهنجو عنوان پڙهي ٻڌائن ۽ وضاحت به ڏين.

ڪلاس آڏو پيش ڪرڻ لاءِ هر گروپ کي ڪجهه منٽ ڏيو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ۾ رڌل هجن ته استاد ڪلاس جو چڪر لڳائي ۽ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪري، ته اها ڳالهه يقيني بنجي سگهي، ته سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

مقرر منٽن کانپوءِ شاگردن جو توجهه پاڻ ڏانهن ڇڪرايو ۽ ڪين عنوان جي وضاحت پيش ڪرڻ جو چئو.

انهن جو لکيل مضمون ٻڌو ۽ انهن جي حوصلا افزائي ڪريو.

سرگرمي انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو، ته پنهنجون ڪاپيون ٻاهر ڪين ۽ گڏوگڏ لکڻ لاءِ قلم ۽ حاشيي چاڙهڻ لاءِ اسڪيل آڏو رکو.

ڪين چئو، ته ڪاپيءَ ۾ مٿان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکو.

استاد ڪتاب جي مشق نمبر 4 ڪاپيءَ ۾ ڪرڻ لاءِ چوندو.

(1) هن سرگرميءَ لاءِ ڪجهه منٽ مقرر ڪريو. مقرر منٽن کان پوءِ انهن جو ڪم چيڪ ڪريو.

شاگردن کي هيٺيون هدايتون ڏيو.

هر شاگرد پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي ان جا جواب لکندو.

هيءَ سرگرمي انفرادي طور ڪئي ويندي.

پرواري ساٿيءَ کان صلاح وٺڻ جي اجازت آهي.

مقرر منٽن کان پوءِ اوهان پنهنجو ڪم مڪمل ڪري استاد کان چيڪ ڪرائيندؤ.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا آهن، ته استاد ڪلاس جو چڪر لڳائيندو ۽ انفرادي مشقن لاءِ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو، ته هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. شاگرد ڪم ڪندا وڃن، ته سندن ڪم چيڪ ڪندا وڃو.

سرگرمي

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، ته ڪانئن ڪجهه سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻه ممڪن جواب هوندا.

س عـ1. حلال جي ڪمائيءَ جي ڳولا فرض عبادت کانپوءِ

اهم فرض آهي. 2 **جائز آهي.**

حضرت موسيٰ عليہ السلام

س ع2. واپاري هو. 2. **ٻڪريون چاريندو هو.**

حضرت آدم عليہ السلام

س ع3. زرهون ناهيندو هو. 2. **پوک ڪندو هو.**

حضرت ادريس عليہ السلام

س ع4. درزي هو، 2. **واپاري هو.**

هاڻي جو ڪم: جائز آمدني جي ذريعن جي برڪت بابت ڪلاس ۾ ڳالهہ ٻولهہ ڪيو. (سڄو ڪلاس **حصو وٺي**)

گهر جو ڪم: ڪتاب ۾ موجود مشق نمبر 6 ۽ 5 **گهران حل ڪري ڪٽي اچو. جن شاگردن جو ڪم پورو نہ ٿيو آهي، انهن کي گهران ڪري اچڻ جي هدايت ڏيو، تہ اڄوڪو سبق چڱيءَ طرح سمجهي وٺن.**

سبق جو نالو   **نظم ضبط ۽ قانون جو احترام**

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بڻايو.

استاد ڪلاس ۾ شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس شروع ڪندو.

شاگردن کان سندن معلوم خيالن جي جانچ لاءِ هيٺيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س 1: اسڪول جي هڪ ڏينهن جو معمول ٻڌايو.

س 2: اسڪول ۾ مختلف سبق پڙهائڻ لاءِ ڇا ڪو وقت مقرر آهي؟

س 3: اوهان اسڪول ڪيئن ايندا ويندا آهيو؟

س 4: هن عمل سان اوهان جي ذهن ۾ ڪهڙي ڳالهہ اچي ٿي؟

حوصلا افزائي ۽ اعتماد وڌائڻ لاءِ جواب ڏيڻ تي تعريفي جملا ادا ڪيو.

سبق جي تدريس

سبق جو اعلان ڪيو. اڄ اسان اخلاق ۽ آداب جي سلسلي ۾ نظم ضبط ۽ قانون جي احترام جي باري ۾ پڙهنداسين.

سرگرمي گروپ ورڪ: ٻارن کان پڇو تہ ڇا اوهان مان ڪو ٻڌائي سگهي ٿو، تہ نظم ۽ ضبط ڇا کي چوندا آهن؟

قانون ڇا آهي؟

چار پنج جواب وٺو.

اڇو تہ سبق پڙهي معلوم ٿا ڪريون.

شاگردن کي چئو تہ آءٌ سبق پڙهان ٿي/ٿو، اوهان پنهنجو نظرون انهن سٽن تي رکو جيڪي پڙهجن ٿيون ڪتاب کولڻ جي هدايت)

سبق پڙهو.

شاگردن کان پڇو، تہ انهن ان مان ڇا سمجهيو، انهن جي سمجهہ جي سڌارڻ لاءِ پاڻ بہ ان ۾ شامل ٿيو.

سرگرمي گروپ ورڪ:

پنجن پنجن ٻارن جا چار گروپ ٺاهيو.

استاد لاءِ هدايتون:

ہ گروپ نظم ضبط ۽ تعريف ۽ ان جي اهميت جي باري ۾ لکن.

۽ گروپ قانون جي احترام ۽ ان جي فائدن بابت لکن (نقطن لاءِ ڪتاب سان گڏوگڏ پنهنجي معلومات کي به شامل ڪريو. روزاني زندگيءَ جا مثال ڏئي سمجهايو.

پنهنجي خيالن کي گڏجي سڄي نقطن جي شڪل ڏيو.

گروپ جو هر ميمبر ان ۾ حصو وٺندو ۽ پنهنجو نظريو پيش ڪندو.

انهيءَ ڪم لاءِ ڪين ڪجهه منٽ ڏيو.

مقرر منٽن کان پوءِ شاگرد ڪلاس ۾ پنهنجو عنوان ڪلاس آڏو سمجهائيندا.

نوٽ:شاگرد جڏهن ڪم ۾ لڳي وڃن، ته استاد ڪلاس جو چڪر لڳائيندو ۽ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو، ته هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

مقرر منٽن کان پوءِ شاگردن جو توجهه پاڻ ڏانهن ڇڪايو ۽ ڪين عنوان جي وضاحت پيش ڪرڻ جو چئو. انهن جا لکيل نقطا پڙهو ۽ سندن حوصلا افزائي ڪريو

سرگرمي انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو، ته پنهنجون ڪاپيون ٻاهر ڪيو ۽ گڏوگڏ لکڻ لاءِ قلم ۽ حاشيي چاڙهڻ لاءِ اسڪيل آڏو رکو.

ڪين چئو، ته ڪاپيءَ ۾ مٿان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکو.

استاد ڪتاب جي مشق نمبر 1۽ 2 ڪاپيءَ ۾ حل ڪرڻ لاءِ چوندو.

(1) هن سرگرميءَ لاءِ ڪجهه منٽ مقرر ڪريو. مقرر منٽن کان پوءِ انهن جو ڪم چيڪ ڪريو.

شاگردن کي هيٺيون هدايتون ڏيو.

هر شاگرد پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي ان جا جواب لکندو.

هيءَ سرگرمي انفرادي طور ڪئي ويندي.

مقرر منٽن کان پوءِ اوهان پنهنجو ڪم مڪمل ڪري استاد کان چيڪ ڪرائيندؤ.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪري رهيا آهن، ته استاد ڪلاس جو چڪر لڳائيندو ۽ انفرادي مشقن لاءِ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪندو، ته هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. شاگرد ڪم ڪندا وڃن، ته سندن ڪم چيڪ ڪندا وڃو.

سرگرمي

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، ته ڪانئن ڪجهه سوال پڇيا ويندا، جن جا به ممڪن جواب هوندا.

س ع1. قانون جي پابندي ڪرڻ هر شهري جو:

فرض هوندو آهي. 2: حق هوندو آهي.

س ع2. اسان انفرادي طور تي نظم ۽ ضبط جو مظاهرو ڪنداسين ته

اجتماعي ڪاميابي ٿيندي. 2: اجتماعي نظم ۽ ضبط پيدا ٿيندو.

س ع3. 'ء چنڊ جون ٻه اسان منزلون مقرر ڪري ڇڏيون آهن. ايستائين جو گهٽجي گهٽجي ڪجيءَ جي پراڻي شاخ وانگر ٿي ويندو آهي' هيءُ ترجمو ڪنيو ويو آهي.

سورة ياسين جو. 2: سورة رحمن جو

س ع4. قانون تي عمل ڪرڻ سان ملڪ هلندو آهي.

1: نظم ضبط سان، 2: حقن جي ادائگيءَ سان

هاڻي ڪرڻ جو ڪم: ''قانون جو احترام'' ڇو ضروري آهي، ان سان ڪهڙو فائدو ٿيندو آهي؟ ان تي ڳالهه ٻولهه ڪيو، ٻارن جا خيالات معلوم ڪيو. (سڄو ڪلاس ڳالهين ۾ حصو وٺي)

استاد شاگردن کي ڪم بند ڪرڻ لاءِ چوندو. جن شاگردن جو ڪم پورو نه ٿيو آهي، انهن کي گهران مڪمل ڪري ڪٽي اچڻ جي هدايت ڪيو، ته پنهنجي اجوڪي سبق کي چڱيءَطرح سمجهي وٺي

گهر جو ڪم: ڪنهن اهڙي واقعي بابت لکو جيڪو قانون جي خلاف ورزي جو نتيجو بنيو هجي. (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪريو.جيڪڏهن ڪجهه ٻار ڪنهن سبب جي ڪري ڪم نه ڪري آيا هجن، ته انهن کي ڪلاس ۾ ويهي ڪم ڪرايو، ته انهي خلاف ورزي جي پوائٽي هئڻ جو احساس پيدا ٿئي.

باب پنجون: هدايت جا سرچشمر / مشاهير اسلام

حضرت فاطمة الزهرا رضي الله تعالىٰ عنها

سکيا جي حاصلات	ذريعا
1. حضرت فاطمة الزهرا رضي الله تعالىٰ عنها جا حالات زندگي، مرتبو ۽ مقام ڄاڻي سگھندا.	ڪتاب
2. روزانو جي زندگيءَ ۾ ان جي سيرت ۽ ڪردار جي پيروي ڪري سگھندا	ٽيچر گائيڊ (استاد لاءِ) ڪاپي (شاگردن لاءِ)

هن سبق جا ٻہ حصا آهن ((1) تعارف ۽ مقصد (2) حضرت فاطمة الزهرا رضي الله تعالىٰ عنها

سرگرمي سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گھربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ ڪي يقيني بنايو.

استاد ڪلاس ۾ شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس شروع ڪندو.

شاگردن کان سندن معلوم خيالن جي جانچ لاءِ هينيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگھن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س 1: ڇا اوهان ڪجھہ اهڙا نالا ٻڌائي سگھو ٿا، جيڪي مشهور هجن.

س 2: انهن جي مشهوريءَ جو سبب ڇا ٿي سگھي ٿو؟

س 3: ڪنهن مذهبي شخصيت (مردن ۽ عورتن) جو نالو بہ ٻڌائي سگھو ٿا؟

حوصلا افزائي ۽ اعتماد وڌائڻ لاءِ درست جواب ڏيڻ تي شاگردن لاءِ تعريفي جملا ادا ڪيو.

سرگرمي

سبق جي تدريس

سبق جو اعلان ڪيو. اوهان جيڪي نالا ٻڌايا ۽ انهن جي شهرت جو سبب ٻڌايو، اڄ اسان اهڙن ئي چند ماڻهن جي باري ۾ پڙهنداسين. پر ان کان اڳ اسان کي ڄاڻڻو پوندو، تہ هدايت جا سرچشما ۽ مشاهير اسلام مان ڇا مراد آهي؟

ٻارن کان پڇو، تہ ڇا اوهان مان ڪو ٻڌائي سگھي ٿو تہ مشاهير اسلام مان ڇا مراد آهي؟

چار پنج جواب وٺو.

اڄو سبق پڙهي معلوم ڪيون، ته واقعي اهڙي ڪا ڳالهه آهي؟

شاگردن کي چئو، ته آءٌ سبق پڙهندس / پڙهنديس، اوهان پنهنجون نظرون انهن سٽن تي رکو جيڪي پڙهيون ٿيون وڃن. (ڪتاب کولڻ جي هدايت)

سبق پڙهو. عنوان ’هدايت جا سرچشما‘جو تعارف ۽ مقصد پڙهو.

شاگردن کان پڇو، ته انهن ان مان ڇا سمجهيو. انهن جي سمجهه جي سڌاري ۽ سگهه لاءِ پاڻ به شامل ٿيو.

سرگرمي گروپ ورڪ:

پنجن پنجن ٻارن جا 4 گروپ ٺاهيو ۽ انهن کي خيالن جي ڏي وٺ لاءِ ڪنهن کلي جڳهه تي ويهڻ جو چئو.

استاد لاءِ هدايتون:

هر گروپ کي مختلف شخصيتن جا (شاگردن جي صوابديد تي) نالا ۽ انهن جي شهرت جو سبب بابت چند جملا ڳالهائڻ لاءِ چئو.

پنهنجي خيالن کي گڏجي سڏجي نقطن جي شڪل ڏيو.

گروپ جو هر ميمبر ان ۾ حصو وٺندو ۽پنهنجو نظريو پيش ڪندو.

انهيءَ سرگرميءَ لاءِ ڪجهه منٽ مقرر ڪيو.

مقرر منٽن کان پوءِ ڪلاس ۾ پنهنجو عنوان ڪلاس آڏو پيش ڪن ۽ان شخصيت بابت ٻڌائن.

پيشڪش جي لاءِ هر گروپ کي ڪجهه منٽ ڏيو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ڪرڻ ۾ رڌل هجن ته استاد جماعت ۾ چڪر لڳائيءَ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪري، ته جيئن هن ڳالهه کي يقيني بنائي سگهجي، ته سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

5 منٽن کان پوءِ شاگردن جو توجهه پاڻ ڏانهن ڇڪايو ۽ انهن کي عنوان جي وضاحت پيش ڪرڻ لاءِ چئو.

انهن جا لکيل نقطا ٻڌو ۽ انهن جي حوصلا افزائي ڪريو. اهڙا ٻار جن ڪنهن مذهبي شخصيت جو نالو ورتو آهي، ان باري ۾ انهن کي ٻڌايو، ته اهڙين شخصيتن کي مشاهير اسلام معنيٰ مشهور ماڻهو جيڪي اسلام ۾ ڪنهن سبب جي ڪري مشهور آهن. (مشاهير جمع آهي، مشهور جو) انهن بابت ڳالهه ڪرڻ جو مقصد هي آهي، ته اوهان کي ان جي شخصيت ۽ ڪارناما ٻڌائي سگهجن.

سرگرمي

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، تہ ڪانئن ڪجھ سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻہ ممڪن جواب هوندا.

س ع1. مشاهير جمع آهي.

1. مشهور جو، 2: شهرت جو

س ع2. هدايت جا سرچشما ۽ مشاهير اسلام جي باري ۾ ڄاڻڻ جو مقصد:

1.پنهنجون ذاتي حالتون درست ڪرڻ آهي. 2. انهن جي نقش قدم تي هلي پنهنجو مستقبل سنوارڻ آهي.

س ع3. جيڪو توهان سان تعلق ٿوڙڻ چاهي، توهان ان سان جوڙيو.

1: صحيح، 2: غلط

هاڻي جو ڪم: حضرت فاطمة رضي الله تعالیٰ عنها جي شخصيت تي ڳالھ ٻولھ ڪريو.

جن شاگردن جو ڪم اڄا اڌورو آهي انهن کي گهران ڪم ڪري ڪٽي اچڻ جي هدايت ڏيو.

گهر جو ڪم: مشق نمبر هڪ ڪاپيءَ تي حل ڪري لکي ڪٽي اچو. (ٻئي ڏينهن ڪم چيڪ ڪيو، جيڪي ٻار ڪم ڪري ڪٽي نہ آيا هجن، انهن کي ڪم مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪيو.

سبق جو نالو   حضرت فاطمة الزهراء رضي الله تعالىٰ عنها

سبق جي شروعات

پيرڊ جي تياري: استاد لاءِ هدايت: اڄوڪي سبق جي اڳواٽ تياري ڪريو. سبق لاءِ گهربل مددي شيون ڪلاس ۾ موجود هئڻ کي يقيني بڻايو.

استاد ڪلاس ۾ شاگردن کي سلام ڪري ڪلاس شروع ڪندو.

سرگرمي: شاگردن کان سندن سابقہ معلومات جي جانچ لاءِ هيٺيان (CCQS) پڇو. جن سوالن جا جواب شاگرد نہ ڏئي سگهن، تہ پاڻ جواب ڏيو.

س 1: پوئين پيرڊ ۾ اوهان ڪوڙ مذهبي شخصيتن جا نالا ورتا هئا. ڪجهہ نالا ٻيهر وٺو؟

س 2: حضور اڪرم صلي الله عليه وعلىٰ آله واصحابه وسلم جن جون گهڻيون ڌيئرون هيون؟ (چار: حضرت زينب حضرت رقيہ، حضرت ام ڪلثوم ۽ فاطمة رضي الله عنهن

حوصلا افزائي ۽ اعتماد وڌائڻ لاءِ جوابن ڏيڻ تي تعريفي ۽ ساراهہ جا جملا ادا ڪريو.

سبق جي تدريس

سبق جو اعلان ڪريو. اڄ اسان هدايت جا سرچشما ۽ مشاهير اسلام جي سلسلي ۾ حضرت فاطمة الزهرا حضرت فاطمة الزهرا رضي الله تعالىٰ عنها جي باري ۾ پڙهنداسين.

اڄو تہ سبق پڙهي سيده فاطمة الزهراء رضي الله تعالىٰ عنها جي شخصيت جي باري ۾ ڪجهہ وڌيڪ ڄاڻون ٿا.

سرگرمي خاموش مطالعو

شاگردن کي چئو، تہ اهي ڪتاب ۾ حضرت فاطمة الزهراء رضي الله تعالىٰ عنها جو سبق ڪڍن ۽ ان جو خاموش مطالعو ڪن.

خاموش مطالعي جي لاءِ انهن کي 10منٽ ڏيو.

شاگردن کان پڇن تہ انهن ان مان ڇا سمجهيو. انهن جي سمجهہ جي توثيق ۽ تصحيح لاءِ پاڻ بہ شامل ٿين.

سرگرمي گروپ ورڪ:

پنجن پنجن ٻارن جا 4 گروپ ٺاهيو.

استاد لاءِ هدايتون:

ٻن گروپن کي حضرت فاطمة الزهراء رضي الله تعالىٰ عنها جي ولادت، ننڍپڻ ۽ ابتدائي حالات ۽ ٻن گروپن کي حضرت فاطمة الزهراء رضي الله تعالىٰ عنها جي شخصيت ۽ فضائل لکڻ لاءِ چئو.

ڪين چئو تہ هن لکت کي سنو ۽ سمجهائڻ واري انداز ۾ پيش ڪن. (مثال ڪالم ناهي يا هر ڳالهہ نقطي وار پيش ڪن، شاگرد ان کان بہ سنو انداز اپنائي سگهن ٿا. مقصد صرف ذهن نشين ڪرائڻ آهي.)

گروپ جو هر ميمبر حصو وٺندو ۽ پنهنجونظريو پيش ڪندو.

مقرر منٽ پورا ٿيڻ بعد شاگرد ڪلاس ۾ پنهنجو عنوان سمجهائيندا.

هر گروپ جو نمائندوڪلاس آڏو اچي پنهنجا نقطا پيش ڪندو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ۾ رڌل هجن، تہ استاد ڪلاس جو چڪر هڻي ۽ ضرورت پوڻ تي مددي رهنمائي ڪري، هن ڳالهہ کي يقيني بنائي سگهجي، تہ سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن.

مقرر منٽن کان پوءِ شاگردن جو توجهہ پاڻ ڏانهن ڇڪايو ۽انهن کي عنوان جي وضاحت پيش ڪرڻ جو چئو.

انهن جي لکيل نقطن کي ٻڌو ۽ انهن جي حوصلا افزائي ڪيو.

سبق جو خلاصو استاد پاڻ پيش ڪري.

سرگرمي انفرادي مشق

هاڻي شاگردن کي چئو تہ اهي پنهنجون ڪاپيون ٻاهر ڪڍن، ڳڻوڳڻ لکڻ لاءِ قلم ۽ حاشيي پائڻ لاءِ اسڪيل سامهون رکن.

ڪين چئو ڪاپيءَ ۾ مٿان مٿان سبق جو عنوان ۽ تاريخ لکو.

ڪين چئو ڪتاب ۾ موجود مشق نمبر 1 ۽ 2 ڪاپيءَ ۾حل ڪريو.

(1) هن سرگرميءَ لاءِ ڪجهہ منٽ مقرر ڪيو. مقرر منٽن کان پوءِ انهن جو ڪم چيڪ ڪيو.

شاگردن کي هيٺيون هدايتون ڏيو:

هرشاگرد پنهنجي پنهنجي ڪاپيءَ تي جواب لکي.

هيءَ سرگرمي انفرادي طور ڪئي ويندي.

پرواري سان مشوري جي اجازت آهي.

مقرر منٽن کان پوءِ اوهان پنهنجو ڪم مڪمل ڪري استاد کان چيڪ ڪرايو.

نوٽ: جڏهن شاگرد ڪم ۾ لڳي وڃن، تہ استاد ڪلاس جو چڪر هڻي، انفرادي مشقن جي لاءِ ضرورت پوي تہ مددي رهنمائي ڪري، تہ ڳالهہ کي يقيني بنائي سگهجي، تہ سڀ شاگرد سرگرميءَ جي هدايتن تي عمل ڪري رهيا آهن. جيئن ٻار ڪم ڪندا وڃن، تيئن انهن جو ڪم چيڪ ڪندا وڃو.

سرگرمي

جائزو

هاڻي استاد شاگردن کي هدايتون ڏيندي چوندو، ته ڪائنئن ڪجهه سوال پڇيا ويندا، جن جا ٻه ممڪن جواب هوندا.

س ع1. حضرت فاطمة الزهراء رضي الله عنها حضرت خديجه رضي الله تعالىٰ عنها جي اولاد مان.

سيني مان ننڍي هئي. 2، سيني مان وڏي هئي.

س ع 2. هڪ مستند روايت مطابق حضرت فاطمة الزهراءَ رضي الله تعالىٰ عنها جي پيدائش وقت حضور اڪرم صلي الله عليه وعلىٰ آله واصحابه وسلم جن جي عمر مبارڪ هئي:

تقريبن 29 سال، 2: تقريبن 39 سال

هاڻي جو ڪم: حضرت فاطمه زهراء رضي الله تعالىٰ عنها جي ڪردار جي خوبين تي ڳالهه ٻولهه ڪريو.

(سڄو ڪلاس حصو وٺي.)

گهر جو ڪم: مشق نمبر 3، 4 ۽ 5 گهران حل ڪري ڪٽي اچو.

شاگردن کي ٻڌايو ته اڄ اسان حضرت فاطمة الزهراء رضي الله تعالىٰ عنها جي عنوان کي مڪمل ڪيو.

استاد شاگردن کي ڪتاب بند ڪرڻ لاءِ چوندو. جن شاگردن جو ڪم اڃا پورو نه ٿيو آهي، انهن کي گهران ڪم مڪمل ڪري اچڻ جي هدايت ڪئي ويندي ته جيئن اڄوڪي سبق کي چڱيءَ طرح سمجهي سگهن.

نوٽ: مخدوم نوح تي استاد پاڻ سبق جي منصوباسازي ڪري.

پاڪ سَر زمين شادبَاد
ڪِشورِ حسين شادبَاد

تُونشانِ عزمِ عالِي شان
اَرضِ پاڪستان

مرڪزِ يقين شاد بَاد

پاڪ سَرزمين ڪا نِظام
قُوّتِ اُخُوّتِ عوام

قوم، مُلڪ، سَلطنت
پائنِده تابِنده باد

شاد بَاد منزلِ مراد

پَرچَمِ ستاره و هلال
رَهبرِ ترقّي و ڪمال

ترجمانِ ماضي، شانِ حال
جانِ اِستقبال

سَايہِ خُدائي ذُوالجلال

Directorate of Curriculum Assessment & Research (DCAR)

School Education & Literacy Department, Government of Sindh

Directorate of Literacy & Non-Fomal Education

Tel: +92-21-99217771

E-mail: infesindh@gmail.com

Web: www.infesindh.gos.pk